

Zbirni podatci

Autor: Flack-Makitan Ksenija

Datum objave: 25.01.2018

Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO

Tekst

Uvod

Polazeći od cilja predstečajnog postupka propisanog Stečajnim zakonom, a to je uređivanje pravnoga položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima i održavanje njegove djelatnosti¹, u praksi se u svakoj fazi toga postupka nailazi na niz problema u provedbi i niz spornih pravnih pitanja od kojih zavisi daljnji tijek postupka i ostvarivanje navedenog cilja postupka. U radu će se obraditi pojedina pitanja predstečajnog postupka za koja je praksa pokazala da je neophodno analitički sagledati njihovu svrhu i utjecaj na položaj dužnika i vjerovnika u tom postupku.

1. Razmatranje problema vezanih uz pokretanje predstečajnog postupka

Predstečajni postupak može se otvoriti ako sud utvrdi postojanje prijetee nesposobnosti za plaćanje, koja postoji ako *predlagatelj učini vjerojatnim* da dužnik svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospelju.² Ta zakonska odredba izmijenjena je posljednjom izmjenom Stečajnog zakona i ranije je određivala da prijetee nesposobnost za plaćanje postoji ako *sud stekne uvjerenje* da dužnik svoje postojeće obveze neće moći ispuniti o dospelju. Pri tome nisu bili postavljeni kriteriji o tome na koji način sud o prijeteej nesposobnosti za plaćanje može steći traženo "uvjerenje".

Izmjenom ove odredbe stavljeno je u obvezu predlagatelju da sudu dostavi potrebne isprave i predloži dokaze, kako bi sud mogao ocijeniti postojanje predstečajnog razloga, a sud je ovlašten u tom postupku i po službenoj dužnosti utvrđivati sve činjenice koje su važne za predstečajni postupak, te radi toga može izvoditi sve potrebne dokaze³.

U praksi dužnici uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka najčešće dostavljaju potvrdu Financijske agencije u kojoj je navedeno da određeni broj dana, no svakako manje od 60 dana, u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje imaju jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje koje je trebalo na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika, naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Podnošenjem takvih prijedloga prije proteka 60-tog dana nesposobnosti za plaćanje dužnici izbjegavaju da se u tom postupku utvrdi postojanje nesposobnosti za plaćanje, kao stečajnog razloga.

Potrebno je upozoriti da je izmjenama Stečajnog zakona prijetee nesposobnost za plaćanje ponovno uvedena kao stečajni razlog, te da je definicija prijetee nesposobnosti za plaćanje identična ranije važećem propisu i glasi: "*Dužnik može predložiti otvaranje stečajnog postupka i ako učini vjerojatnim da svoje već postojeće obveze neće moći namiriti po dospelju. Na prijetee nesposobnost za plaćanje kao stečajni razlog na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 4. ovog zakona*".⁴

Iz ovoga proizlazi da je prijetee nesposobnost za plaćanje nakon izmjena Stečajnog zakona predstečajni razlog, ali i stečajni razlog, pa se u skladu s time samo *dužniku* kao predlagatelju prepušta da li će u slučaju postojanja prijetee nesposobnosti za plaćanje podnijeti prijedlog za pokretanje predstečajnog postupka ili za otvaranje stečajnog postupka.

Kada bi sud u postupku donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka utvrdio da je dužnik nesposoban za plaćanje, postavlja se pitanje što bi u tom slučaju trebalo učiniti s prijedlogom za otvaranje predstečajnog postupka, odnosno treba li i o takvom prijedlogu sud ipak donijeti određenu odluku?

U takvom slučaju primjenjuje se čl. 32. st. 2. Stečajnog zakona koji propisuje da ako sud utvrdi da su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka, nastaviti će postupak kao da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Iz ovoga proizlazi da sud ne donosi posebnu odluku o prijedlogu za otvaranje predstečajnog

postupka, ne odbacuje ga niti ne odbija, već u takvom slučaju odlučuje kao da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Pitanju dopustivosti pokretanja stečajnog postupka nakon što je podnesen prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka neophodno je posvetiti nekoliko rečenica, ne samo zbog izmjene Stečajnog zakona u tome dijelu, već i radi ujednačenog tumačenja ovog pitanja.

Članak 15. st. 2. Stečajnog zakona propisuje da ako je *pokrenut* predstečajni postupak, do njegova *završetka* nije dopušteno pokretanje stečajnog postupka. U izmjenama Stečajnog zakona dodan je stavak 3. u tom članku koji propisuje da ako je pokrenut stečajni postupak, nije dopušteno pokretanje predstečajnog postupka. Tu se postavlja pitanje što to znači "pokrenut postupak", je li za pokretanje postupka dostatno podnijeti prijedlog ili taj postupak mora biti otvoren da bi ga se smatralo pokrenutim?

Odgovor na ovo pitanje sadržan je u čl. 11. st. 1. Stečajnog zakona koji propisuje da se predstečajni i stečajni postupak pokreću na prijedlog ovlaštene osobe, pa je stoga samim podnošenjem prijedloga postupak pokrenut, a hoće li i kada taj postupak biti otvoren, za ovo pitanje nije relevantno.

Također, izraz iz odredbe čl. 15. st. 2. SZ-a "završetak" postupka, dobiva svoj pravi smisao kada se sagledaju sve mogućnosti koje prema zakonu dovode do okončanja predstečajnog postupka, jer svaki predstečajni postupak ne završava nagodbom, već takav prijedlog zbog zakonom propisanih razloga može biti odbačen, postupak može biti obustavljen ili dovršen donošenjem rješenja kojim se potvrđuje predstečajnog sporazuma uskraćuje i obustavlja postupak. Sve te pobrojane odluke imaju učinak završetka postupka i za posljedicu mogu imati otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, osobito iz razloga propisanih čl. 64. st. 1. SZ-a, osim ako sud utvrdi da je dužnik sposoban za plaćanje i da je ispunio sve obveze prema vjerovnicima.

Također, u praksi se pokazalo da je kvalitetna priprema prijedloga plana restrukturiranja neophodna. U kasnijoj fazi postupka, kada će uslijediti glasanje o planu restrukturiranja, ako je takav plan neprihvatljiv vjerovnicima može doći do toga da se nakon glasanja o planu restrukturiranja utvrdi da propisana većina, potrebna za njegovo prihvatanje, ne postoji.

U takvim slučajevima, kada predstečajni postupak nije okončan donošenjem rješenja kojim se potvrđuje predstečajni sporazum, nije zanemariv niti trošak koji je nastao za dužnika uslijed pripreme cijelog tog procesa, predujma kojeg je bio dužan platiti u skladu s čl. 28. st. 1. Stečajnog zakona za troškove predstečajnog postupka u iznosu od 5.000,00 kn, zatim trošak koji potražuje Financijska agencija za radnje koje je u skladu sa zakonom bila obvezna poduzeti i vrijeme koje za rad u tom spisu utroši sud i povjerenik, ako je određen.

Slučajevi iz prakse

U praksi je zamijećeno da u slučajevima kada je predstečajni postupak okončan donošenjem rješenja o obustavi postupka ili odbačaju prijedloga, u periodu od donošenja takvog rješenja suda pa do odlučivanja o tome da li su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka, dužnici koriste taj vremenski period da provedu pripajanje nekom drugom već postojećem ili tek osnovanom trgovačkom društvu. Uz to su najčešće vezane i promjene sjedišta i tvrtke tih dužnika, što kasnije otežava vjerovnicima praćenje njihovog statusa i onemogućava sud u daljnjem postupanju u skladu sa zakonom jer pripojeno društvo prestaje postojati pa se nad njim više ne može provoditi stečajni postupak.

Za sada ne postoji način da sudovi spriječe takav način postupanja dužnika. No, svakako bi veću pravnu sigurnost u odnosu na vjerovnike imala odredba u Stečajnom zakonu ili Zakonu o trgovačkim društvima kojom bi se onemogućilo provođenje pripajanja ili spajanja, ako društvo koje se pripaja ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje na svojem računu za čije podmirenje nema novčanih sredstava za naplatu.

Na taj bi način potvrda o nepostojanju ovih okolnosti za društva koja se pripajaju trebala postati ispravom koja se podnosi uz prijavu za upis i svakako bi bilo potrebno propisati da ona ne smije biti starija, primjerice, od 8 dana računajući od dana podnošenja prijave za upis. Slično rješenje propisano je za osnivače kod osnivanja novog subjekta

upisa u čl. 40.a. Zakona o sudskom registru, ali samo za nepodmirena dugovanja na osnovi poreza, doprinosa za mirovinsko, odnosno zdravstveno osiguranje i dugovanja za neto plaće radnicima.⁵

Potreba izmjene propisa u dijelu koji se odnosi na reguliranje pripajanja i spajanja trgovačkih društava je važna, jer pripajanje i spajanje ima za posljedicu prestanak dužnika kao pravne osobe, s obzirom da upisom pripajanja u sudski registar u kojemu je upisano društvo preuzimatelj prestaju pripojena društva.⁶

Zabilježen je slučaj u praksi da je trgovačko društvo provelo predstečajni postupak u skladu sa Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnog nagodbi, nakon čega je pripojeno novoosnovanom društvu, a potom je uslijedila podjela tog društva osnivanjem dvaju novih društava (odvajanje s osnivanjem), od kojih je tvrtka jednog od novoosnovanih društava ista tvrtka koju je imalo ono prvo društvo koje je pripojeno i nad kojim je bio dovršen postupak predstečajne nagodbe. Radilo se o odvajanju s osnivanjem iz čl. 550.a st. 3. Zakona o trgovačkim društvima i time je društvo koje se dijeli prenijelo dio imovine na novoosnovana društva. Navedeni članak Zakona o trgovačkim društvima u stavku 5. propisuje da na društva koja se osnivaju radi provođenja podjele (nova društva) ili na društva koja već postoje podjelom prelaze dijelovi imovine, obveze i pravni odnosi društva koje se dijeli onako kako je to određeno planom podjele.

Ovaj primjer ukazuje na to da vjerovnici prvog društva koji imaju ili su imali tražbinu prema dužniku, koji je pripojen nakon okončanja postupka predstečajne nagodbe, a pravni slijednik tog dužnika kasnije je izvršio podjelu dijela svoje imovine, doista moraju uložiti znatne napore da bi utvrdili čiji su oni sada vjerovnici prema planu podjele. Ako vjerovnici i uspiju utvrditi na koje je od društava prešla njihova tražbina, tada će se ispostaviti da su pravni slijednici takvog društva nesposobni za plaćanje i da mu je imovina zanemarive vrijednosti.

Opravdano se, stoga, postavlja pitanje kolika je u takvim slučajevima korist od odredbe čl. 550.n ZTD-a koja propisuje da vjerovnik društva koje se dijeli, sve dok nije obaviješten o tome na koje je od novih društava odnosno društava koja sudjeluju u podjeli prešla obveza iz njegove tražbine, može zahtijevati njezino podmirenje od bilo kojega od njih. Nepotrebno je isticati opravdanu bojazan da će vjerovnik koji se našao u takvoj situaciji moći svoju tražbinu prisilno ostvariti, primjerice, kod Financijske agencije ili u ovršnom postupku kod suda, kada treba dokazati cijeli ovaj slijed da bi "kojeg" od ovih trgovačkih društava mogao nazvati ovršenikom.

Stoga i takav slučaj ukazuje da je neophodno uskladiti zakone kako bi se takva postupanja onemogućila, jer to nikako ne doprinosi pravnoj sigurnosti, a u dokumentu Bijela knjiga za 2017. Udruženja stranih ulagača u Hrvatskoj⁷ nepredvidljivi i nestabilni regulatorni okvir također predstavlja jednu od ključnih prepreka za investiranje u Hrvatskoj, čemu i navedeni slučaj zasigurno govori u prilog.

2. O ispravama uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka

Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka podnosi se na propisanom obrascu koji, među ostalim, sadrži dio koji se odnosi na popis imovine i obveza. Budući da u praksi dužnici ne popunjavaju ovaj dio prijedloga, već se pozivaju na priloge koje prilažu prijedlogu i u kojem bi trebali biti sadržani svi podaci propisani čl. 17. SZ-a, sud rijetko odmah nakon podnošenja prijedloga može donijeti odluku o njemu. Razlog tome je što iz isprava koje su priložene uz prijedlog sud ne može utvrditi sve činjenice koje su potrebne za donošenje odluke. Osobito se to odnosi na obveze dužnika unesene u njegove poslove knjige, druge novčane i nenovčane obveze dužnika, postupke pred sudovima ili javnopravnim tijelima u kojima je dužnik stranka i visinu ili opis tražbine koja je predmet postupka.

Također, dužnik bi trebao sudu dostaviti podatke o pravnoj i činjeničnoj osnovi u odnosu na svaki dio imovine i obveza, te dokaze, osobito isprave kojima se oni mogu potkrijepiti i potvrditi da su navedeni podaci točni i potpuni i da ništa od imovine i obveza nije zatajeno, a koje isprave je trebao dužnik navesti i u popisu obveza i imovine.

Utvrđivanje potpunosti i istinitosti podataka koji su navedeni u popisu obveza i imovine sud teško može provjeriti ako mu na nepravilnosti ne ukažu vjerovnici ili povjerenik. Ono što sud može sam utvrditi, barem djelomično, je je li dužnik u ispravama koje je priložio uz prijedlog naveo popis postupaka pred sudovima ili javnopravnim tijelima u kojima je dužnik stranka, a tu se prvenstveno misli na podatke navedene u Očevidniku o redoslijedu osnova plaćanja za dužnika koji vodi Financijska agencija i usporedbu tih podataka sa onime što je dužnik naveo u svojim ispravama.

Sud pri tome sam uspoređuje i pregledava podatke koje je dužnik naveo u *prijedlogu* plana restrukturiranja i uspoređuje te podatke s navedenim Očevidnikom. Pri tome sud često mora usporediti primjerice 180 stranica Očevidnika o redoslijedu osnova plaćanja i podatke iz popisa obveza i imovine da bi utvrdio je li dužnik propustio u popisu obveza i imovine navesti točne podatke o postupcima u kojima je stranka. Ako se utvrdi da je dužnik propustio navesti da se pred sudom ili javnopravnim tijelom u kojem je on stranka vodi postupak koji dužnik nije naveo u popisu obveza i imovine dužnika, iako je znao ili morao znati za njegovo postojanje, sud će prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe odbaciti jer takvo postupanje propisuje čl. 32. st. 1. SZ-a.

U praksi se tu najčešće nalaze ovrhe zavedene u redoslijedu naplate kod Financijske agencije koje je dužnik propustio navesti u popisu obveza i imovine, a iznimno je zabilježen i slučaj kada u popisu obveza i imovine nije naveden kazneni postupak koji se vodi protiv dužnika i u kojem se raspravlja o odštetnoj odgovornosti i oduzimanju imovinske koristi dužniku, pa je i tu odbačen prijedlog iz toga razloga.

Uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka dužnik je dužan dostaviti sljedeće isprave⁸:

- financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu koji nisu stariji od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka, s time da se usporedni podaci u financijskim izvještajima iskazuju sa stanjem na dan godišnjih financijskih izvještaja prethodne godine, odnosno evidencije koje se vode u skladu s poreznim propisima ako je dužnik obveznik poreza na dohodak,
- izjavu o broju zaposlenih na zadnji dan u mjesecu koji prethodi danu podnošenja prijedloga
- dokaz o ukupnoj aktivni i dokaz o ukupnom prihodu za prethodnu godinu i broju zaposlenih na zadnji dan u mjesecu koji prethodi danu podnošenja prijedloga,
- prijedlog plana restrukturiranja.

Od nabrojanih isprava, najviše prigovora u javnosti odnosi se na vrlo sličan sadržaj prijedloga planova restrukturiranja, no, činjenica je da zakon propisuje što sve plan restrukturiranja mora sadržavati,⁹ tako da, barem što se tiče samog osnovnog sadržaja, jasno je da planovi restrukturiranja u nekoj mjeri moraju biti slični.

U svezi prijedloga plana restrukturiranja valja navesti da prema posljednjoj izmjeni Stečajnog zakona toč. 9. članka 27. SZ-a je izmijenjena na način da se traži da ona sadrži najavu novoga zaduženja u novcu radi privremenog financiranja, ako je dužnik takvu mjeru restrukturiranja predvidio.

S obzirom da bi za kontrolu održivosti i realnosti, primjerice, izračuna manjka likvidnih sredstava, izračuna mjera financijskog restrukturiranja na manjak likvidnih sredstava, utvrđivanje izračuna učinaka mjera operativnog restrukturiranja na poslovanje, plana poslovanja za razdoblje dok kraja tekuće i za dvije sljedeće godine uz utvrđivanje svake pozicije plana i ostalo, trebalo angažirati financijskog stručnjaka, što kao mogućnost zakon ne predviđa, preostaje jedino da vjerovnici obave kontrolu svih tih predviđenih mjera i planova, te da na eventualne nepravilnosti ili nelogičnosti upozore sud.

3. Vjerovnici u predstečajnom postupku i rokovi

Rješenjem o otvaranju predstečajnog postupka pozivaju se vjerovnici da nadležnoj jedinici Financijske agencije, u roku od 21 dan od objave tog rješenja, prijave svoje tražbine i da u roku od 15 dana od objave očitovanja o prijavljenim tražbinama dužnika i povjerenika ako je imenovan, ospore prijavljene tražbine koje smatraju nepostojećim, uz obveznu naznaku iznosa za koji se tražbina osporava i razloga osporavanja. Tim se rješenjem ujedno pozivaju vjerovnici, povjerenik i dužnik na ročište radi ispitivanja tražbina, koje sud zakazuje.¹⁰

Prijava tražbine vjerovnika u predstečajnom postupku podnosi se na propisanom obrascu broj br. 3 Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku¹¹ i sadržava, među ostalim, pravnu osnovu tražbine, naznaku o postojanju ovršne isprave, a kod razlučnih vjerovnika podatke o njihovim pravima, pravnoj osnovi razlučnog prava i dijelu imovine dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo, te izjavu odriču li se ili

ne odriču prava na odvojeno namirenje. Razlučni vjerovnici dužni su u prijavi dati izjavu o pristanku ili uskrati pristanka odgode namirenja iz predmeta na koji se odnosi njihovo razlučno pravo.¹²

Kod samog definiranja pojma vjerovnik u predstečajnom postupku, došlo je do izmjene čl. 35. SZ-a, te je vjerovnik dužnika u predstečajnom postupku osoba koja je osobni vjerovnik dužnika koji u vrijeme otvaranja predstečajnog postupka ima imovinskopравnu tražbinu prema dužniku.

U pogledu razlučnih vjerovnika potrebno je ukazati da je čl. 35. SZ-a izmijenjen na način da je propisano da se na različite vjerovnike, kao vjerovnike dužnika u predstečajnom postupku, na odgovarajući način primjenjuju pravila iz članka 153. SZ-a. Taj članak pak propisuje da je razlučni vjerovnik stečajni vjerovnik ako mu je dužnik i osobno odgovoran i da ima pravo na razmjerno namirenje iz "stečajne mase" samo ako se odrekne odvojenog namirenja ili ako se ne uspije odvojeno namiriti. Očigledno je zakonodavac smatrao potrebnim jasnije odrediti položaj razlučnih vjerovnika u predstečajnom postupku i propisati okvire njegovog namirenja.

Posebna kategorija vjerovnika čija su prava sada izričito propisana čl. 35. st. 2. SZ-a jesu vjerovnici na koje su nakon otvaranja predstečajnog postupka tražbine otuđene, a radi se o vjerovnicima na koje je vjerovnik iz predstečajnog postupka otuđio svoju tražbinu koju je prijavio u postupku, a sada njezin stjecatelj stupa u pravni položaj svoga prednika, te se takav prijenos tražbine može dokazivati samo javnom ili javno ovjerenom ispravom ili izjavom stečajnog vjerovnika danom pred sudom.¹³

U predstečajnom postupku, kada je riječ o dužniku pojedincu, vjerovnici prijavljuju samo tražbine proizašle iz obavljanja njegove djelatnosti ili vezane uz obavljanje djelatnosti tog dužnika. Utvrđivanje činjenica vezanih uz to proizlazi li tražbina prema dužniku pojedincu iz ovih navedenih osnova, prvenstveno su ovlašteni provesti dužnik pojedinac i povjerenik te ostali vjerovnici u skladu s odredbama zakona o davanju očitovanja o prijavljenim tražbinama, te ih mogu osporiti ako tražbina na zadovoljava propisani kriterij.

U pogledu javnih davanja kao tražbina, Ministarstvo financija - porezna uprava može prijaviti tražbine po osnovi poreza, prireza, doprinosa za obvezna osiguranja koja se prema zakonu obvezno izdvajaju iz prihoda, odnosno plaća kao i druge tražbine koje je ovlaštena naplaćivati na temelju posebnog propisa, osim tražbina po osnovi poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada i doprinosa iz osnovice za osiguranike po osnovi radnog odnosa.¹⁴

Ranije propisani rok od 8 dana bio je prekratak da se u postupcima, u kojima je veliki broj vjerovnika prijavio svoje tražbine, te tražbine kvalitetno ispituju, osobito kada se radilo o povjereniku, jer on nije sudjelovao u poslovanju dužnika i nije mu bila poznata pravna osnova tih tražbina. To se ističe zbog toga jer nakon proteka takvog roka za očitovanje o prijavljenim tražbinama, dužnik i povjerenik više ne mogu osporavati tražbine koje su priznali.¹⁵

4. Tražbine vjerovnika prema dužniku kao jamcu u predstečajnom postupku

U predstečajnim postupcima sve češće susrećemo vjerovnike kojima se dužnik obvezao kao jamac ugovorom o jamstvu ili nekom drugom vrstom ugovora, koji sadrži odredbe o jamstvu da će ispuniti valjanu i dospjelu obvezu glavnog dužnika, ako to ovaj ne učini.¹⁶ Najčešće je tu riječ o tražbinama s osnova ugovora prema kojima se za obvezu glavnog dužnika, dužnik iz predstečajnog postupka obvezao na podmirenje obveze prema vjerovniku kao jamac platac ili trgovačkom ugovoru kod kojih jamac za obvezu nastalu iz takvog ugovora odgovara kao jamac platac, ako nije što drugo ugovoreno¹⁷. No, u praksi je upitna visina iznosa koji takav vjerovnik prijavljuje u predstečajnom postupku.

Nije sporno da se može jamčiti i za uvjetnu obvezu, a i za određenu buduću obvezu¹⁸, no, u kontekstu predstečajnog postupka treba dati jasan odgovor što učiniti u postupku s tražbinama koje su prijavljene s osnova jamstvene obveze dužnika.

Tražbina prema Ovršnom zakonu označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje¹⁹. Objekt ugovorne obveze definira Zakon o obveznim odnosima²⁰ kao činidbu koja se može sastojati u davanju, činjenju, propuštanju ili trpljenju, a ta činidba mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno odrediva.

Imovinskopravna tražbina vjerovnika prema dužniku u predstečajnom postupku mora, u skladu s pojmovnim određenjem iz čl. 35. SZ-a, biti takva da povezuje dužnika i vjerovnika, jer vjerovnik mora biti osobni vjerovnik dužnika, te ta tražbina mora postojati u vrijeme otvaranja predstečajnog postupka. Obveza dužnika kao jamca stoga mora proizlaziti iz ugovora kojim se on osobno obvezao ispuniti određenu tražbinu vjerovniku umjesto glavnog dužnika, pa ako ne postoji taj kriterij osobnosti u međudnosu između dužnika i vjerovnika, tada tražbina tog vjerovnika ne bi trebala biti predmetom prijave tražbine u predstečajnom postupku. To će biti slučaj kada je dužnik bio isključivo založni dužnik u odnosu na određenog vjerovnika.

Naime, razlučni vjerovnik u predstečajnom postupku je također stečajni vjerovnik ako mu je dužnik i osobno odgovoran, te je i kod ove vrste vjerovnika potrebno zadovoljiti kriterij osobnosti u odnosu između vjerovnika i dužnika, a ne samo postojanja založnog prava u korist tog vjerovnika.

Iz navedenog je razvidno da je potrebno detaljno proučiti isprave koje vjerovnici dostavljaju uz prijavu tražbine, da bi se izbjegle situacije da se ispituju tražbine koje uopće ne zadovoljavaju zakonom propisane kriterije, te radi li se o tražbinama prijavljenim s osnova jamstva.

Prilikom toga svakako je oportuno voditi računa koliki iznos tražbine je prijavljen u odnosu na dužnika kao jamca. Primjerice, ako je glavni dužnik uredno podmirio dio tražbine prema vjerovniku, a vjerovnik je u predstečajnom postupku prijavio cjelokupnu tražbinu, čak i u onom dijelu koja je podmirena samo kako bi se "zaštutio" u slučaju da glavni dužnik prestane ispunjavati svoju ugovornu obvezu, tada se postavlja pitanje osnovanosti takve prijavljene tražbine, što zahtijeva dodatni angažman povjerenika i ostalih vjerovnika, jer uz dužnika, samo su oni ovlašteni osporiti tražbinu nekog od vjerovnika.

Sud tijekom postupka prijave tražbina nema mogućnosti provjere stvarnog postojanja ili nepostojanja prijavljenih tražbina. Tražbine se prijavljuju Financijskoj agenciji koja na propisanom obrascu izrađuje tablicu prijavljenih tražbina i tablicu osporenih tražbina i te tablice objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Sud iz tako objavljenih tablica u toj fazi postupka može iščitati samo podatke koji su u njoj sadržani i propisani čl. 43. SZ-a, primjerice, pravnu osnovu tražbine, no ne može se iščitati i sadržaj tih isprava, već će to sud moći tek kada mu ih Financijska agencija dostavi, a tada će već proći zakonom propisani rokovi za osporavanje tražbina.

Dakle, ako dužnik, vjerovnici ili povjerenik nisu osporili tražbinu s osnova jamstva, unatoč tome što sud po službenoj dužnosti utvrđuje sve činjenice koje su važne za predstečajni postupak, tražbine koje su prijavljene prema dužniku s osnova jamstva sud bi trebao uvrstiti u tablicu ispitanih tražbina, a potom i u rješenje o utvrđenima tražbinama, jer tražbine prijavljene u propisanom roku smatraju se utvrđenim ako ih nije osporio dužnik, povjerenik ili vjerovnik.²¹

Neživotno je očekivati od vjerovnika da uz to što moraju voditi računa o svojoj tražbini, vode računa i o tome koji od vjerovnika je prijavio, primjerice, nepostojeću tražbinu ili je li dužnik u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka naveo takvu tražbinu, no, zakon je i ovdje jasan jer se tražbina, ako i nije prijavljena, smatra prijavljenom tražbinom ako je navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka (predmnjeva prijave tražbine)²².

Povjerenici u predstečajnom postupku rijetko osporavaju tražbine. U tom slučaju povjerenik je dužan u parničnom postupku radi utvrđivanja osporene tražbine, na koji će vjerovnik biti upućen, nastupati u ime i za račun dužnika, te na trošak dužnika.²³ Unatoč navedenom, dužnost je povjerenika da ospori tražbine ako na temelju priopćenja vjerovnika, ili iz nekog drugog razloga, posumnja u njihovo postojanje.²⁴

U takvom kontekstu, kada je čl. 46. st. 1. SZ-a propisano da na ročištu radi ispitivanja tražbina sud "ispituje" prijavljene tražbine, a sud nije ovlašten tražbine osporiti, postavlja se pitanje zbog čega je to tako propisano, kada je jasno da su protekli rokovi za osporavanje tražbina vjerovnika i da se na tom ročištu osporene tražbine samo mogu priznati i raspraviti dotad osporene tražbine. Mogućnost da sud ne uvaži raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i propisima javnog morala, te sankcioniranje nesavjesnog korištenja pravima u postupku u smislu čl. 3. i 9. Zakona o parničnom postupku²⁵, koji se podredno primjenjuje u predstečajnom postupku, ne čini se kao realna mogućnost i rješenje.

5. Zaključno o pravima vjerovnika u predstečajnom postupku

Kada se sumiraju prava koja vjerovnicima pripadaju po zakonu u predstečajnom postupku i način na koji ih mogu ostvarivati, posebice pravo glasovanja o planu restrukturiranja i pravo na namirenje svoje utvrđene tražbine, rijetki vjerovnici su zadovoljni postignutim.

Naime, planovi restrukturiranja u pravilu sadrže odgodu početka naplate tražbina vjerovnika, od jedne godine pa naviše, djelomično se otpisuju tražbine vjerovnicima i onda se za tako umanjene tražbine određuje anuitetna otplata kroz dvije ili više godina. Većina vjerovnika ne može utjecati na takve uvjete namirenja iz plana restrukturiranja jer ne spadaju u vjerovnike s najvećim tražbinama, a kada bi i glasali protiv plana restrukturiranja, to ne bi poboljšalo njihovu situaciju u tom postupku.

Valja navesti i da potvrđeni predstečajni sporazum ima pravni učinak i prema vjerovnicima koji nisu sudjelovali u postupku i prema vjerovnicima koji su sudjelovali u postupku, a njihove se osporene tražbine naknadno utvrde. U kategoriju vjerovnika koji nisu sudjelovali u postupku nerijetko spadaju trgovačka društva sa sjedištima izvan Republike Hrvatske, koja nisu niti bila obaviještena o pokretanju predstečajnog postupka, pa je upitno što se dogodilo s njihovom tražbinom i pravom na namirenje. To je osobito zanimljivo sa stajališta onih stranih vjerovnika čije tražbine dužnik nije uvrstio u popis obveza i imovine dužnika, a niti u prijedlog plana restrukturiranja, a oni u tom postupku nisu prijavili svoje tražbine.

Uz navedeno, ističe se da sudu nije jednostavno utvrditi činjenice koje bi imale za ishod korištenje ovlasti suda da uskrati potvrdu predstečajnog sporazuma, propisane čl. 61. st. 1. SZ-a, čak i ako vjerovnici prihvate plan restrukturiranja, a riječ je o sljedećim razlozima:

- ako koji od vjerovnika učini vjerojatnim da se planom restrukturiranja umanjuju prava ispod razine koju bi razumno očekivao ostvariti u slučaju neprovedbe restrukturiranja poslovanja dužnika
- ako iz plana restrukturiranja ne proizlazi vjerojatnost da će njegova provedba omogućiti sposobnost za plaćanje dužniku u razdoblju do kraja tekuće i u dvije sljedeće kalendarske godine
- ako planom restrukturiranja nije određeno namirenje iznosa koji bi dobili vjerovnici da njihova tražbina nije osporena ili
- ako je planom restrukturiranja predloženo pretvaranje tražbine jednog ili više vjerovnika u temeljni kapital dužnika, a članovi dužnika nisu u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima donijeli odluku kojom se to dopušta.

Većina ovih razloga zbog kojih sud može uskratiti potvrdu predstečajnog sporazuma, vezani su uz utvrđivanje raznih financijskih pokazatelja, za što sud nema stručna znanja, pa se niti ne očekuje da će ta odredba biti primjenjivana u praksi.

Predstečajni postupak potrebno je stoga korjenito unaprijediti, osobito s aspekta onemogućavanja zlouporabe prava sudionika u tom postupku, pri čemu je neophodno dopuniti i druge propise kako bi se spriječilo da dužnik poduzima radnje koje utječu na ostvarivanje prava vjerovnika prema tom dužniku, a time bi se vjerojatno barem malo izmijenila sadašnja negativna percepcija vjerovnika glede cijelog predstečajnog postupka.

Ksenija Flack-Makitan, dipl.iur., sutkinja Trgovačkog suda u Varaždinu

1 Članak 2. st. 1. Stečajnog zakona (u nastavku: SZ, Narodne novine broj: 71/15 i 104/17)

2 Članak 4. st. 1. SZ-a

3 Članak 11. st. 2. SZ-a

4 Članak 5. st. 3. i 4. SZ-a

5 Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj: 1/95, 57/96, 1/98, 30799, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14 i 110/15)

6 Čl. 522. st. 4. i čl. 541. st. 3., te čl. 548. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima (u nastavku: ZTD, Narodne novine broj: 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 111/12, 125/11, 68/13 i 110/15)

7 Objavljena na stranici www.ficc.hr/hr/bijela - knjiga, peto izdanje, Zagreb 2017., Nakladnik: Udruženje stranih ulagača/Copyright: Foreign Investors Council (FIC), Zagreb, Hondlova 2/10, Tisak: Znanje d.o.o., stranica 37.

8 Članak 26. SZ-a, izmijenjen

9 Članak 27. SZ-a, izmijenjen

10 Članak 34. SZ-a, izmijenjen

11 Narodne novine broj: 107/15

12 Članak 36. i 38. SZ-a

13 Članak 35. st. 2. i čl. 146. SZ-a

14 Članak 36. st. 5. SZ-a

15 Članak 41. st. 3. SZ-a

16 Članak 104. Zakona o obveznim odnosima (u nastavku: ZOO, Narodne novine broj: 25/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

17 Članak 111. st. 4. ZOO-a

18 Članak 108. st. 2. ZOO-a

19 Članak 2. toč. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine broj: 112/12, 25/13, 93/14 i 173/17)

20 Članak 269. ZOO-a

21 Članak 47. SZ-a

22 Članak 39. SZ-a

23 Članak 48. st. 2. SZ-a

24 Članak 24. toč. 4. SZ-a

25 Narodne novine broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88701, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14

Odluka:

PŽ-2635/2016-2

Zbirni podatci

Broj odluke: PŽ-2635/2016-2

Datum odluke: 08.06.2016

Vrsta odluke: Rješenje

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Ref. 84 PŽ-2635/2016-2

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Mirte Matić, predsjednice vijeća, Branke Šabarić Zovko, suca izvjestitelja i Ivane Mlinarić, člana vijeća, u predstečajnom postupku nad dužnikom T. Z. d.o.o., OIB ..., Z., F. L. 42, odlučujući o žalbi vjerovnika U. T. d.o.o., OIB ..., Z., K. trg 9, kojeg zastupa punomoćnik M. B., odvjetniku u Z., protiv rješenja Trgovačkog suda u Zadru poslovni broj St-229/16-7 od 22. ožujka 2016., u sjednici vijeća održanoj 8. lipnja 2016.

r i j e š i o   j e

Odbija se žalba stečajnog vjerovnika U. T. d.o.o. i potvrđuje rješenje Trgovačkog suda u Zadru poslovni broj St-229/16-7 od 22. ožujka 2016.

Obrazloženje

Rješenjem Trgovačkog suda u Zadru poslovni broj St-229/16-7 od 22. ožujka 2016. u točki I. izreke odbačen je prijedlog vjerovnika za otvaranje predstečajnog postupka nad dužnikom. U točki II. izreke odbačen je kao nedopušten prijedlog vjerovnika za spajanje predmetnog postupka sa stečajnim postupkom nad dužnikom koji je u tijeku pred Trgovačkim sudom u Zadru poslovni broj St-47/15.

U obrazloženju prvostupanjski sud navodi da je prijedlog vjerovnika za pokretanje predstečajnog postupka odbačen iz razloga iz čl. 32. st. 1. t. 4. Stečajnog zakona, kao i iz razloga jer je ranije već pokrenut stečajni postupak nad dužnikom poslovni broj St-47/15 što ima značenje negativne procesne pretpostavke zbog koje treba odbaciti kasniji prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka. Prijedlog za spajanje postupaka odbačen je iz razloga jer je prema odredbi čl. 16. st. 6. Stečajnog zakona provođenje jedinstvenog postupka i donošenje zajedničke odluke moguće samo u slučaju podnošenja dva ili više prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka, te dva ili više prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, dakle samo u slučaju podnošenja više prijedloga za otvaranje postupaka iste, a ne različite vrste što je u konkretnom predmetu slučaj.

Protiv tog rješenja žalbu je podnio stečajni vjerovnik u bitnome navodeći da se čl. 32. st. 1. t. 4. Stečajnog zakona primijenjuje kada prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe podnosi dužnik, a ne vjerovnik jer vjerovnik ni ne može znati, pa time ni naznačiti u popisu imovine i obveza sve postupke koji se vode protiv dužnika. Također, žalitelj smatra da ranije pokretanje stečajnog postupka nije negativna pretpostavka za pokretanje postupka predstečajne nagodbe jer su stupanjem na snagu novog Stečajnog zakona prestale važiti odredbe Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnog nagodbi pa više ne postoji procesna zapreka pokretanju predstečajnog postupka u činjenici da je ranije

pokrenut stečajni postupak. U odnosu na točku II. izreke pobijanog rješenja vjerovnik ističe da neosnovan zaključak suda da se ne mogu spajati postupci koji su različitog sadržaja - stečaj i predstečaj. Predlaže ukinuti pobijano rješenje.

Žalba nije osnovana.

Ispitavši pobijano rješenje u granicama žalbenih razloga sukladno odredbi čl. 365. st. 2. i čl. 381. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/03, 57/11 i 25/13; dalje: ZPP) u vezi s čl. 10. Stečajnog zakona („Narodne novine“ broj 71/15; dalje: SZ), pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je ono pravilno i zakonito.

Pravilno vjerovnik u svojoj žalbi ističe da se odredba čl. 32. st. 1.1. 4. SZ-a ne može primijeniti u slučaju kada prijedlog za pokretanje postupka predstečajne nagodbe podnosi vjerovnik, no pravilan je stav prvostupanjskog suda da se u situaciji kada je već ranije pokrenut stečajni postupak nad dužnikom ne može pokretati predstečajni postupak. U Stečajnom zakonu („Narodne novine“ broj 71/15) zaista ne postoji izričita odredba koja bi to propisivala, ali analogijom primjene odredbe čl. 15. st. 2. SZ-a u kojoj je propisano da ako je pokrenut predstečajni postupak, do njegova završetka nije dopušteno pokretanje stečajnoga postupka i odredbi čl. 4. i 5. SZ-a koje propisuju stečajne odnosno predstečajne razloge, se dolazi do zaključka da je zbog propusta zakonodavca došlo do toga da nije propisan i obrnuti slučaj, odnosno da ako je pokrenut stečajni postupak, do njegova završetka nije dopušteno pokretanje stečajnoga postupka. Naime, ako znamo da je predstečajni razlog postojanje prijetće nesposobnosti za plaćanje, a stečajni su nesposobnost za plaćanje i prezaduženost, onda nije logično da u situaciji kada imamo već pokrenut stečajni postupak u kojem jedan od stečajnih vjerovnika tvrdi da je kod dužnika već nastala nesposobnost za plaćanje i prezaduženost, pokrećemo predstečajni postupak jer postoji prijetća nesposobnost za plaćanje, ako ta nesposobnost nije prijetća nego je stvarna i nastala. Dakle, pravilno je prvostupanjski sud donio odluku kada je odbacio prijedlog vjerovnika za otvaranje predstečajnog postupka jer je već pokrenut stečajni postupak poslovni broj St-47/15. Ukoliko se u tom postupku utvrdi da ne postoje stečajni razlozi, vjerovnik će moći ponovno podnijeti predmetni prijedlog.

Također, pravilna je i zakonita odluka prvostupanjskog suda u odnosu na prijedlog vjerovnika da se predmetni postupak pripoji postupku poslovni broj St-47/15 i ovaj sud je u cijelosti prihvaća (čl. 375. st. 5. ZPP-a)

Kako nisu ostvareni žalbeni razlozi zbog kojih je žalba izjavljena, a niti ovaj sud nalazi da bi bili ostvareni žalbeni razlozi na koje on pazi po službenoj dužnosti, valjalo je na temelju odredbe čl. 380. t. 2. ZPP-a u vezi s čl. 10. SZ-a, odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi pobijano rješenje.

U Zagrebu 8. lipnja 2016.

Zbirni podatci

Autor: Flack-Makitan Ksenija

Datum objave: 25.01.2018

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Uvod

Polazeći od cilja predstečajnog postupka propisanog Stečajnim zakonom, a to je uređivanje pravnoga položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima i održavanje njegove djelatnosti¹, u praksi se u svakoj fazi toga postupka nailazi na niz problema u provedbi i niz spornih pravnih pitanja od kojih zavisi daljnji tijek postupka i ostvarivanje navedenog cilja postupka. U radu će se obraditi pojedina pitanja predstečajnog postupka za koja je praksa pokazala da je neophodno analitički sagledati njihovu svrhu i utjecaj na položaj dužnika i vjerovnika u tom postupku.

1. Razmatranje problema vezanih uz pokretanje predstečajnog postupka

Predstečajni postupak može se otvoriti ako sud utvrdi postojanje prijetee nesposobnosti za plaćanje, koja postoji ako *predlagatelj učini vjerojatnim* da dužnik svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospeljuću.² Ta zakonska odredba izmijenjena je posljednjom izmjenom Stečajnog zakona i ranije je određivala da prijetee nesposobnost za plaćanje postoji ako *sud stekne uvjerenje* da dužnik svoje postojeće obveze neće moći ispuniti o dospeljuću. Pri tome nisu bili postavljeni kriteriji o tome na koji način sud o prijeteej nesposobnosti za plaćanje može steći traženo "uvjerenje".

Izmjenom ove odredbe stavljeno je u obvezu predlagatelju da sudu dostavi potrebne isprave i predloži dokaze, kako bi sud mogao ocijeniti postojanje predstečajnog razloga, a sud je ovlašten u tom postupku i po službenoj dužnosti utvrđivati sve činjenice koje su važne za predstečajni postupak, te radi toga može izvoditi sve potrebne dokaze³.

U praksi dužnici uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka najčešće dostavljaju potvrdu Financijske agencije u kojoj je navedeno da određeni broj dana, no svakako manje od 60 dana, u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje imaju jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje koje je trebalo na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika, naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Podnošenjem takvih prijedloga prije proteka 60-tog dana nesposobnosti za plaćanje dužnici izbjegavaju da se u tom postupku utvrdi postojanje nesposobnosti za plaćanje, kao stečajnog razloga.

Potrebno je upozoriti da je izmjenama Stečajnog zakona prijetee nesposobnost za plaćanje ponovno uvedena kao stečajni razlog, te da je definicija prijetee nesposobnosti za plaćanje identična ranije važećem propisu i glasi: "*Dužnik može predložiti otvaranje stečajnog postupka i ako učini vjerojatnim da svoje već postojeće obveze neće moći namiriti po dospeljuću. Na prijetee nesposobnost za plaćanje kao stečajni razlog na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl.4. ovog zakona*".⁴

Iz ovoga proizlazi da je prijetee nesposobnost za plaćanje nakon izmjena Stečajnog zakona predstečajni razlog, ali i stečajni razlog, pa se u skladu s time samo *dužniku* kao predlagatelju prepušta da li će u slučaju postojanja prijetee nesposobnosti za plaćanje podnijeti prijedlog za pokretanje predstečajnog postupka ili za otvaranje stečajnog postupka.

Kada bi sud u postupku donošenja odluke o prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka utvrdio da je dužnik nesposoban za plaćanje, postavlja se pitanje što bi u tom slučaju trebalo učiniti s prijedlogom za otvaranje predstečajnog postupka, odnosno treba li i o takvom prijedlogu sud ipak donijeti određenu odluku?

U takvom slučaju primjenjuje se čl. 32. st. 2. Stečajnog zakona koji propisuje da ako sud utvrdi da su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka, nastaviti će postupak kao da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Iz ovoga proizlazi da sud ne donosi posebnu odluku o prijedlogu za otvaranje predstečajnog

postupka, ne odbacuje ga niti ne odbija, već u takvom slučaju odlučuje kao da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

Pitanju dopustivosti pokretanja stečajnog postupka nakon što je podnesen prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka neophodno je posvetiti nekoliko rečenica, ne samo zbog izmjene Stečajnog zakona u tome dijelu, već i radi ujednačenog tumačenja ovog pitanja.

Članak 15. st. 2. Stečajnog zakona propisuje da ako je *pokrenut* predstečajni postupak, do njegova *završetka* nije dopušteno pokretanje stečajnog postupka. U izmjenama Stečajnog zakona dodan je stavak 3. u tom članku koji propisuje da ako je pokrenut stečajni postupak, nije dopušteno pokretanje predstečajnog postupka. Tu se postavlja pitanje što to znači "pokrenut postupak", je li za pokretanje postupka dostatno podnijeti prijedlog ili taj postupak mora biti otvoren da bi ga se smatralo pokrenutim?

Odgovor na ovo pitanje sadržan je u čl. 11. st. 1. Stečajnog zakona koji propisuje da se predstečajni i stečajni postupak pokreću na prijedlog ovlaštene osobe, pa je stoga samim podnošenjem prijedloga postupak pokrenut, a hoće li i kada taj postupak biti otvoren, za ovo pitanje nije relevantno.

Također, izraz iz odredbe čl. 15. st. 2. SZ-a "završetak" postupka, dobiva svoj pravi smisao kada se sagledaju sve mogućnosti koje prema zakonu dovode do okončanja predstečajnog postupka, jer svaki predstečajni postupak ne završava nagodbom, već takav prijedlog zbog zakonom propisanih razloga može biti odbačen, postupak može biti obustavljen ili dovršen donošenjem rješenja kojim se potvrđuje predstečajnog sporazuma uskraćuje i obustavlja postupak. Sve te pobrojane odluke imaju učinak završetka postupka i za posljedicu mogu imati otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, osobito iz razloga propisanih čl. 64. st. 1. SZ-a, osim ako sud utvrdi da je dužnik sposoban za plaćanje i da je ispunio sve obveze prema vjerovnicima.

Također, u praksi se pokazalo da je kvalitetna priprema prijedloga plana restrukturiranja neophodna. U kasnijoj fazi postupka, kada će uslijediti glasanje o planu restrukturiranja, ako je takav plan neprihvatljiv vjerovnicima može doći do toga da se nakon glasanja o planu restrukturiranja utvrdi da propisana većina, potrebna za njegovo prihvaćanje, ne postoji.

U takvim slučajevima, kada predstečajni postupak nije okončan donošenjem rješenja kojim se potvrđuje predstečajni sporazum, nije zanemariv niti trošak koji je nastao za dužnika uslijed pripreme cijelog tog procesa, predujma kojeg je bio dužan platiti u skladu s čl. 28. st. 1. Stečajnog zakona za troškove predstečajnog postupka u iznosu od 5.000,00 kn, zatim trošak koji potražuje Financijska agencija za radnje koje je u skladu sa zakonom bila obvezna poduzeti i vrijeme koje za rad u tom spisu utroši sud i povjerenik, ako je određen.

Slučajevi iz prakse

U praksi je zamijećeno da u slučajevima kada je predstečajni postupak okončan donošenjem rješenja o obustavi postupka ili odbačaju prijedloga, u periodu od donošenja takvog rješenja suda pa do odlučivanja o tome da li su ispunjene pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka, dužnici koriste taj vremenski period da provedu pripajanje nekom drugom već postojećem ili tek osnovanom trgovačkom društvu. Uz to su najčešće vezane i promjene sjedišta i tvrtke tih dužnika, što kasnije otežava vjerovnicima praćenje njihovog statusa i onemogućava sud u daljnjem postupanju u skladu sa zakonom jer pripojeno društvo prestaje postojati pa se nad njim više ne može provoditi stečajni postupak.

Za sada ne postoji način da sudovi spriječe takav način postupanja dužnika. No, svakako bi veću pravnu sigurnost u odnosu na vjerovnike imala odredba u Stečajnom zakonu ili Zakonu o trgovačkim društvima kojom bi se onemogućilo provođenje pripajanja ili spajanja, ako društvo koje se pripaja ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje na svojem računu za čije podmirenje nema novčanih sredstava za naplatu.

Na taj bi način potvrda o nepostojanju ovih okolnosti za društva koja se pripajaju trebala postati ispravom koja se podnosi uz prijavu za upis i svakako bi bilo potrebno propisati da ona ne smije biti starija, primjerice, od 8 dana računajući od dana podnošenja prijave za upis. Slično rješenje propisano je za osnivače kod osnivanja novog subjekta

upisa u čl. 40.a. Zakona o sudskom registru, ali samo za nepodmirena dugovanja na osnovi poreza, doprinosa za mirovinsko, odnosno zdravstveno osiguranje i dugovanja za neto plaće radnicima.⁵

Potreba izmjene propisa u dijelu koji se odnosi na reguliranje pripajanja i spajanja trgovačkih društava je važna, jer pripajanje i spajanje ima za posljedicu prestanak dužnika kao pravne osobe, s obzirom da upisom pripajanja u sudski registar u kojemu je upisano društvo preuzimatelj prestaju pripojena društva.⁶

Zabilježen je slučaj u praksi da je trgovačko društvo provelo predstečajni postupak u skladu sa Zakonu o financijskom poslovanju i predstečajnog nagodbi, nakon čega je pripojeno novoosnovanom društvu, a potom je uslijedila podjela tog društva osnivanjem dvaju novih društava (odvajanje s osnivanjem), od kojih je tvrtka jednog od novoosnovanih društava ista tvrtka koju je imalo ono prvo društvo koje je pripojeno i nad kojim je bio dovršen postupak predstečajne nagodbe. Radilo se o odvajanju s osnivanjem iz čl. 550.a st. 3. Zakona o trgovačkim društvima i time je društvo koje se dijeli prenijelo dio imovine na novoosnovana društva. Navedeni članak Zakona o trgovačkim društvima u stavku 5. propisuje da na društva koja se osnivaju radi provođenja podjele (nova društva) ili na društva koja već postoje podjelom prelaze dijelovi imovine, obveze i pravni odnosi društva koje se dijeli onako kako je to određeno planom podjele.

Ovaj primjer ukazuje na to da vjerovnici prvog društva koji imaju ili su imali tražbinu prema dužniku, koji je pripojen nakon okončanja postupka predstečajne nagodbe, a pravni slijednik tog dužnika kasnije je izvršio podjelu dijela svoje imovine, doista moraju uložiti znatne napore da bi utvrdili čiji su oni sada vjerovnici prema planu podjele. Ako vjerovnici i uspiju utvrditi na koje je od društava prešla njihova tražbina, tada će se ispostaviti da su pravni slijednici takvog društva nesposobni za plaćanje i da mu je imovina zanemarive vrijednosti.

Opravdano se, stoga, postavlja pitanje kolika je u takvim slučajevima korist od odredbe čl. 550.n ZTD-a koja propisuje da vjerovnik društva koje se dijeli, sve dok nije obaviješten o tome na koje je od novih društava odnosno društava koja sudjeluju u podjeli prešla obveza iz njegove tražbine, može zahtijevati njezino podmirenje od bilo kojega od njih. Nepotrebno je isticati opravdanu bojazan da će vjerovnik koji se našao u takvoj situaciji moći svoju tražbinu prisilno ostvariti, primjerice, kod Financijske agencije ili u ovršnom postupku kod suda, kada treba dokazati cijeli ovaj slijed da bi "kojeg" od ovih trgovačkih društava mogao nazvati ovršenikom.

Stoga i takav slučaj ukazuje da je neophodno uskladiti zakone kako bi se takva postupanja onemogućila, jer to nikako ne doprinosi pravnoj sigurnosti, a u dokumentu Bijela knjiga za 2017. Udruženja stranih ulagača u Hrvatskoj⁷ nepredvidljivi i nestabilni regulatorni okvir također predstavlja jednu od ključnih prepreka za investiranje u Hrvatskoj, čemu i navedeni slučaj zasigurno govori u prilog.

2. O ispravama uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka

Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka podnosi se na propisanom obrascu koji, među ostalim, sadrži dio koji se odnosi na popis imovine i obveza. Budući da u praksi dužnici ne popunjavaju ovaj dio prijedloga, već se pozivaju na priloge koje prilažu prijedlogu i u kojem bi trebali biti sadržani svi podaci propisani čl. 17. SZ-a, sud rijetko odmah nakon podnošenja prijedloga može donijeti odluku o njemu. Razlog tome je što iz isprava koje su priložene uz prijedlog sud ne može utvrditi sve činjenice koje su potrebne za donošenje odluke. Osobito se to odnosi na obveze dužnika unesene u njegove poslove knjige, druge novčane i nenovčane obveze dužnika, postupke pred sudovima ili javnopravnim tijelima u kojima je dužnik stranka i visinu ili opis tražbine koja je predmet postupka.

Također, dužnik bi trebao sudu dostaviti podatke o pravnoj i činjeničnoj osnovi u odnosu na svaki dio imovine i obveza, te dokaze, osobito isprave kojima se oni mogu potkrijepiti i potvrditi da su navedeni podaci točni i potpuni i da ništa od imovine i obveza nije zatajeno, a koje isprave je trebao dužnik navesti i u popisu obveza i imovine.

Utvrđivanje potpunosti i istinitosti podataka koji su navedeni u popisu obveza i imovine sud teško može provjeriti ako mu na nepravilnosti ne ukažu vjerovnici ili povjerenik. Ono što sud može sam utvrditi, barem djelomično, je je li dužnik u ispravama koje je priložio uz prijedlog naveo popis postupaka pred sudovima ili javnopravnim tijelima u kojima je dužnik stranka, a tu se prvenstveno misli na podatke navedene u Očevidniku o redoslijedu osnova plaćanja za dužnika koji vodi Financijska agencija i usporedbu tih podataka sa onime što je dužnik naveo u svojim ispravama.

Sud pri tome sam uspoređuje i pregledava podatke koje je dužnik naveo u *prijedlogu* plana restrukturiranja i uspoređuje te podatke s navedenim Očevidnikom. Pri tome sud često mora usporediti primjerice 180 stranica Očevidnika o redoslijedu osnova plaćanja i podatke iz popisa obveza i imovine da bi utvrdio je li dužnik propustio u popisu obveza i imovine navesti točne podatke o postupcima u kojima je stranka. Ako se utvrdi da je dužnik propustio navesti da se pred sudom ili javnopravnim tijelom u kojem je on stranka vodi postupak koji dužnik nije naveo u popisu obveza i imovine dužnika, iako je znao ili morao znati za njegovo postojanje, sud će prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe odbaciti jer takvo postupanje propisuje čl. 32. st. 1. SZ-a.

U praksi se tu najčešće nalaze ovrhe zavedene u redoslijedu naplate kod Financijske agencije koje je dužnik propustio navesti u popisu obveza i imovine, a iznimno je zabilježen i slučaj kada u popisu obveza i imovine nije naveden kazneni postupak koji se vodi protiv dužnika i u kojem se raspravlja o odštetnoj odgovornosti i oduzimanju imovinske koristi dužniku, pa je i tu odbačen prijedlog iz toga razloga.

Uz prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka dužnik je dužan dostaviti sljedeće isprave⁸:

- financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu koji nisu stariji od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga za otvaranje predstečajnog postupka, s time da se usporedni podaci u financijskim izvještajima iskazuju sa stanjem na dan godišnjih financijskih izvještaja prethodne godine, odnosno evidencije koje se vode u skladu s poreznim propisima ako je dužnik obveznik poreza na dohodak,
- izjavu o broju zaposlenih na zadnji dan u mjesecu koji prethodi danu podnošenja prijedloga
- dokaz o ukupnoj aktivi i dokaz o ukupnom prihodu za prethodnu godinu i broju zaposlenih na zadnji dan u mjesecu koji prethodi danu podnošenja prijedloga,
- prijedlog plana restrukturiranja.

Od nabrojanih isprava, najviše prigovora u javnosti odnosi se na vrlo sličan sadržaj prijedloga planova restrukturiranja, no, činjenica je da zakon propisuje što sve plan restrukturiranja mora sadržavati,⁹ tako da, barem što se tiče samog osnovnog sadržaja, jasno je da planovi restrukturiranja u nekoj mjeri moraju biti slični.

U svezi prijedloga plana restrukturiranja valja navesti da prema posljednjoj izmjeni Stečajnog zakona toč. 9. članka 27. SZ-a je izmijenjena na način da se traži da ona sadrži najavu novoga zaduženja u novcu radi privremenog financiranja, ako je dužnik takvu mjeru restrukturiranja predvidio.

S obzirom da bi za kontrolu održivosti i realnosti, primjerice, izračuna manjka likvidnih sredstava, izračuna mjera financijskog restrukturiranja na manjak likvidnih sredstava, utvrđivanje izračuna učinaka mjera operativnog restrukturiranja na poslovanje, plana poslovanja za razdoblje dok kraja tekuće i za dvije sljedeće godine uz utvrđivanje svake pozicije plana i ostalo, trebalo angažirati financijskog stručnjaka, što kao mogućnost zakon ne predviđa, preostaje jedino da vjerovnici obave kontrolu svih tih predviđenih mjera i planova, te da na eventualne nepravilnosti ili nelogičnosti upozore sud.

3. Vjerovnici u predstečajnom postupku i rokovi

Rješenjem o otvaranju predstečajnoga postupka pozivaju se vjerovnici da nadležnoj jedinici Financijske agencije, u roku od 21 dan od objave tog rješenja, prijave svoje tražbine i da u roku od 15 dana od objave očitovanja o prijavljenim tražbinama dužnika i povjerenika ako je imenovan, ospore prijavljene tražbine koje smatraju nepostojećim, uz obveznu naznaku iznosa za koji se tražbina osporava i razloga osporavanja. Tim se rješenjem ujedno pozivaju vjerovnici, povjerenik i dužnik na ročište radi ispitivanja tražbina, koje sud zakazuje.¹⁰

Prijava tražbine vjerovnika u predstečajnom postupku podnosi se na propisanom obrascu broj br. 3 Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca na kojima se podnose podnesci u predstečajnom i stečajnom postupku¹¹ i sadržava, među ostalim, pravnu osnovu tražbine, naznaku o postojanju ovršne isprave, a kod razlučnih vjerovnika podatke o njihovim pravima, pravnoj osnovi razlučnog prava i dijelu imovine dužnika na koji se odnosi njihovo razlučno pravo, te izjavu odriču li se ili

ne odriču prava na odvojeno namirenje. Razlučni vjerovnici dužni su u prijavi dati izjavu o pristanku ili uskrati pristanka odgode namirenja iz predmeta na koji se odnosi njihovo razlučno pravo.¹²

Kod samog definiranja pojma vjerovnik u predstečajnom postupku, došlo je do izmjene čl. 35. SZ-a, te je vjerovnik dužnika u predstečajnom postupku osoba koja je osobni vjerovnik dužnika koji u vrijeme otvaranja predstečajnog postupka ima imovinskopравnu tražbinu prema dužniku.

U pogledu razlučnih vjerovnika potrebno je ukazati da je čl. 35. SZ-a izmijenjen na način da je propisano da se na razlučne vjerovnike, kao vjerovnike dužnika u predstečajnom postupku, na odgovarajući način primjenjuju pravila iz članka 153. SZ-a. Taj članak pak propisuje da je razlučni vjerovnik stečajni vjerovnik ako mu je dužnik i osobno odgovoran i da ima pravo na razmjerno namirenje iz "stečajne mase" samo ako se odrekne odvojenog namirenja ili ako se ne uspije odvojeno namiriti. Očigledno je zakonodavac smatrao potrebnim jasnije odrediti položaj razlučnih vjerovnika u predstečajnom postupku i propisati okvire njegovog namirenja.

Posebna kategorija vjerovnika čija su prava sada izričito propisana čl. 35. st. 2. SZ-a jesu vjerovnici na koje su nakon otvaranja predstečajnog postupka tražbine otuđene, a radi se o vjerovnicima na koje je vjerovnik iz predstečajnog postupka otuđio svoju tražbinu koju je prijavio u postupku, a sada njezin stjecatelj stupa u pravni položaj svoga prednika, te se takav prijenos tražbine može dokazivati samo javnom ili javno ovjerenom ispravom ili izjavom stečajnog vjerovnika danom pred sudom.¹³

U predstečajnom postupku, kada je riječ o dužniku pojedincu, vjerovnici prijavljuju samo tražbine proizašle iz obavljanja njegove djelatnosti ili vezane uz obavljanje djelatnosti tog dužnika. Utvrđivanje činjenica vezanih uz to proizlazi li tražbina prema dužniku pojedincu iz ovih navedenih osnova, prvenstveno su ovlašteni provesti dužnik pojedinac i povjerenik te ostali vjerovnici u skladu s odredbama zakona o davanju očitovanja o prijavljenim tražbinama, te ih mogu osporiti ako tražbina na zadovoljava propisani kriterij.

U pogledu javnih davanja kao tražbina, Ministarstvo financija - porezna uprava može prijaviti tražbine po osnovi poreza, prireza, doprinosa za obvezna osiguranja koja se prema zakonu obvezno izdvajaju iz prihoda, odnosno plaća kao i druge tražbine koje je ovlaštena naplaćivati na temelju posebnog propisa, osim tražbina po osnovi poreza i prireza na dohodak od nesamostalnog rada i doprinosa iz osnove za osiguranike po osnovi radnog odnosa.¹⁴

Ranije propisani rok od 8 dana bio je prekratak da se u postupcima, u kojima je veliki broj vjerovnika prijavio svoje tražbine, te tražbine kvalitetno ispituju, osobito kada se radilo o povjereniku, jer on nije sudjelovao u poslovanju dužnika i nije mu bila poznata pravna osnova tih tražbina. To se ističe zbog toga jer nakon proteka takvog roka za očitovanje o prijavljenim tražbinama, dužnik i povjerenik više ne mogu osporavati tražbine koje su priznali.¹⁵

4. Tražbine vjerovnika prema dužniku kao jamcu u predstečajnom postupku

U predstečajnim postupcima sve češće susrećemo vjerovnike kojima se dužnik obvezao kao jamac ugovorom o jamstvu ili nekom drugom vrstom ugovora, koji sadrži odredbe o jamstvu da će ispuniti valjanu i dospjelu obvezu glavnog dužnika, ako to ovaj ne učini.¹⁶ Najčešće je tu riječ o tražbinama s osnova ugovora prema kojima se za obvezu glavnog dužnika, dužnik iz predstečajnog postupka obvezao na podmirenje obveze prema vjerovniku kao jamac platac ili trgovačkom ugovoru kod kojih jamac za obvezu nastalu iz takvog ugovora odgovara kao jamac platac, ako nije što drugo ugovoreno¹⁷. No, u praksi je upitna visina iznosa koji takav vjerovnik prijavljuje u predstečajnom postupku.

Nije sporno da se može jamčiti i za uvjetnu obvezu, a i za određenu buduću obvezu¹⁸, no, u kontekstu predstečajnog postupka treba dati jasan odgovor što učiniti u postupku s tražbinama koje su prijavljene s osnova jamstvene obveze dužnika.

Tražbina prema Ovršnom zakonu označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje¹⁹. Objekt ugovorne obveze definira Zakon o obveznim odnosima²⁰ kao činidbu koja se može sastojati u davanju, činjenju, propuštanju ili trpljenju, a ta činidba mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva.

Imovinskopравna tražbina vjerovnika prema dužniku u predstečajnom postupku mora, u skladu s pojmovnim određenjem iz čl. 35. SZ-a, biti takva da povezuje dužnika i vjerovnika, jer vjerovnik mora biti osobni vjerovnik dužnika, te ta tražbina mora postojati u vrijeme otvaranja predstečajnog postupka. Obveza dužnika kao jamca stoga mora proizlaziti iz ugovora kojim se on osobno obvezao ispuniti određenu tražbinu vjerovniku umjesto glavnog dužnika, pa ako ne postoji taj kriterij osobnosti u međudodnosu između dužnika i vjerovnika, tada tražbina tog vjerovnika ne bi trebala biti predmetom prijave tražbine u predstečajnom postupku. To će biti slučaj kada je dužnik bio isključivo založni dužnik u odnosu na određenog vjerovnika.

Naime, razlučni vjerovnik u predstečajnom postupku je također stečajni vjerovnik ako mu je dužnik i osobno odgovoran, te je i kod ove vrste vjerovnika potrebno zadovoljiti kriterij osobnosti u odnosu između vjerovnika i dužnika, a ne samo postojanja založnog prava u korist tog vjerovnika.

Iz navedenog je razvidno da je potrebno detaljno proučiti isprave koje vjerovnici dostavljaju uz prijavu tražbine, da bi se izbjegle situacije da se ispituju tražbine koje uopće ne zadovoljavaju zakonom propisane kriterije, te radi li se o tražbinama prijavljenim s osnova jamstva.

Prilikom toga svakako je oportuno voditi računa koliki iznos tražbine je prijavljen u odnosu na dužnika kao jamca. Primjerice, ako je glavni dužnik uredno podmario dio tražbine prema vjerovniku, a vjerovnik je u predstečajnom postupku prijavio cjelokupnu tražbinu, čak i u onom dijelu koja je podmirena samo kako bi se "zaštito" u slučaju da glavni dužnik prestane ispunjavati svoju ugovornu obvezu, tada se postavlja pitanje osnovanosti takve prijavljene tražbine, što zahtijeva dodatni angažman povjerenika i ostalih vjerovnika, jer uz dužnika, samo su oni ovlašteni osporiti tražbinu nekog od vjerovnika.

Sud tijekom postupka prijave tražbina nema mogućnosti provjere stvarnog postojanja ili nepostojanja prijavljenih tražbina. Tražbine se prijavljuju Financijskoj agenciji koja na propisanom obrascu izrađuje tablicu prijavljenih tražbina i tablicu osporenih tražbina i te tablice objavljuje na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Sud iz tako objavljenih tablica u toj fazi postupka može iščitati samo podatke koji su u njoj sadržani i propisani čl. 43. SZ-a, primjerice, pravnu osnovu tražbine, no ne može se iščitati i sadržaj tih isprava, već će to sud moći tek kada mu ih Financijska agencija dostavi, a tada će već proći zakonom propisani rokovi za osporavanje tražbina.

Dakle, ako dužnik, vjerovnici ili povjerenik nisu osporili tražbinu s osnova jamstva, unatoč tome što sud po službenoj dužnosti utvrđuje sve činjenice koje su važne za predstečajni postupak, tražbine koje su prijavljene prema dužniku s osnova jamstva sud bi trebao uvrstiti u tablicu ispitanih tražbina, a potom i u rješenje o utvrđenima tražbinama, jer tražbine prijavljene u propisanom roku smatraju se utvrđenim ako ih nije osporio dužnik, povjerenik ili vjerovnik.²¹

Neživotno je očekivati od vjerovnika da uz to što moraju voditi računa o svojoj tražbini, vode računa i o tome koji od vjerovnika je prijavio, primjerice, nepostojeću tražbinu ili je li dužnik u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka naveo takvu tražbinu, no, zakon je i ovdje jasan jer se tražbina, ako i nije prijavljena, smatra prijavljenom tražbinom ako je navedena u prijedlogu za otvaranje predstečajnog postupka (predmnjeva prijave tražbine)²².

Povjerenici u predstečajnom postupku rijetko osporavaju tražbine. U tom slučaju povjerenik je dužan u parničnom postupku radi utvrđivanja osporene tražbine, na koji će vjerovnik biti upućen, nastupati u ime i za račun dužnika, te na trošak dužnika.²³ Unatoč navedenom, dužnost je povjerenika da ospori tražbine ako na temelju priopćenja vjerovnika, ili iz nekog drugog razloga, posumnja u njihovo postojanje.²⁴

U takvom kontekstu, kada je čl. 46. st. 1. SZ-a propisano da na ročištu radi ispitivanja tražbina sud "ispituje" prijavljene tražbine, a sud nije ovlašten tražbine osporiti, postavlja se pitanje zbog čega je to tako propisano, kada je jasno da su protekli rokovi za osporavanje tražbina vjerovnika i da se na tom ročištu osporene tražbine samo mogu priznati i raspraviti dotad osporene tražbine. Mogućnost da sud ne uvaži raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i propisima javnog morala, te sankcioniranje nesavjesnog korištenja pravima u postupku u smislu čl. 3. i 9. Zakona o parničnom postupku²⁵, koji se podredno primjenjuje u predstečajnom postupku, ne čini se kao realna mogućnost i rješenje.

5. Zaključno o pravima vjerovnika u predstečajnom postupku

Kada se sumiraju prava koja vjerovnicima pripadaju po zakonu u predstečajnom postupku i način na koji ih mogu ostvarivati, posebice pravo glasovanja o planu restrukturiranja i pravo na namirenje svoje utvrđene tražbine, rijetki vjerovnici su zadovoljni postignutim.

Naime, planovi restrukturiranja u pravilu sadrže odgodu početka naplate tražbina vjerovnika, od jedne godine pa naviše, djelomično se otpisuju tražbine vjerovnicima i onda se za tako umanjene tražbine određuje anuitetna otplata kroz dvije ili više godina. Većina vjerovnika ne može utjecati na takve uvjete namirenja iz plana restrukturiranja jer ne spadaju u vjerovnike s najvećim tražbinama, a kada bi i glasali protiv plana restrukturiranja, to ne bi poboljšalo njihovu situaciju u tom postupku.

Valja navesti i da potvrđeni predstečajni sporazum ima pravni učinak i prema vjerovnicima koji nisu sudjelovali u postupku i prema vjerovnicima koji su sudjelovali u postupku, a njihove se osporene tražbine naknadno utvrde. U kategoriju vjerovnika koji nisu sudjelovali u postupku nerijetko spadaju trgovačka društva sa sjedištima izvan Republike Hrvatske, koja nisu niti bila obaviještena o pokretanju predstečajnog postupka, pa je upitno što se dogodilo s njihovom tražbinom i pravom na namirenje. To je osobito zanimljivo sa stajališta onih stranih vjerovnika čije tražbine dužnik nije uvrstio u popis obveza i imovine dužnika, a niti u prijedlog plana restrukturiranja, a oni u tom postupku nisu prijavili svoje tražbine.

Uz navedeno, ističe se da sudu nije jednostavno utvrditi činjenice koje bi imale za ishod korištenje ovlasti suda da uskrati potvrdu predstečajnog sporazuma, propisane čl. 61. st. 1. SZ-a, čak i ako vjerovnici prihvate plan restrukturiranja, a riječ je o sljedećim razlozima:

- ako koji od vjerovnika učini vjerojatnim da se planom restrukturiranja umanjuju prava ispod razine koju bi razumno očekivao ostvariti u slučaju neprovedbe restrukturiranja poslovanja dužnika
- ako iz plana restrukturiranja ne proizlazi vjerojatnost da će njegova provedba omogućiti sposobnost za plaćanje dužniku u razdoblju do kraja tekuće i u dvije sljedeće kalendarske godine
- ako planom restrukturiranja nije određeno namirenje iznosa koji bi dobili vjerovnici da njihova tražbina nije osporena ili
- ako je planom restrukturiranja predloženo pretvaranje tražbine jednog ili više vjerovnika u temeljni kapital dužnika, a članovi dužnika nisu u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima donijeli odluku kojom se to dopušta.

Većina ovih razloga zbog kojih sud može uskratiti potvrdu predstečajnog sporazuma, vezani su uz utvrđivanje raznih financijskih pokazatelja, za što sud nema stručna znanja, pa se niti ne očekuje da će ta odredba biti primjenjivana u praksi.

Predstečajni postupak potrebno je stoga korjenito unaprijediti, osobito s aspekta onemogućavanja zlouporabe prava sudionika u tom postupku, pri čemu je neophodno dopuniti i druge propise kako bi se spriječilo da dužnik poduzima radnje koje utječu na ostvarivanje prava vjerovnika prema tom dužniku, a time bi se vjerojatno barem malo izmijenila sadašnja negativna percepcija vjerovnika glede cijelog predstečajnog postupka.

Ksenija Flack-Makitan, dipl.iur., sutkinja Trgovačkog suda u Varaždinu

1 Članak 2. st. 1. Stečajnog zakona (u nastavku: SZ, Narodne novine broj: 71/15 i 104/17)

2 Članak 4. st. 1. SZ-a

3 Članak 11. st. 2. SZ-a

4 Članak 5. st. 3. i 4. SZ-a

5 Zakon o sudskom registru (Narodne novine broj: 1/95, 57/96, 1/98, 30799, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14 i 110/15)

6 Čl. 522. st. 4. i čl. 541. st. 3., te čl. 548. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima (u nastavku: ZTD, Narodne novine broj: 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 111/12, 125/11, 68/13 i 110/15)

7 Objavljena na stranici www.ficc.hr/hr/bijela - knjiga, peto izdanje, Zagreb 2017., Nakladnik: Udruženje stranih ulagača/Copyright: Foreign Investors Council (FIC), Zagreb, Hondlova 2/10, Tisak: Znanje d.o.o., stranica 37.

8 Članak 26. SZ-a, izmijenjen

9 Članak 27. SZ-a, izmijenjen

10 Članak 34. SZ-a, izmijenjen

11 Narodne novine broj: 107/15

12 Članak 36. i 38. SZ-a

13 Članak 35. st. 2. i čl. 146. SZ-a

14 Članak 36. st. 5. SZ-a

15 Članak 41. st. 3. SZ-a

16 Članak 104. Zakona o obveznim odnosima (u nastavku: ZOO, Narodne novine broj: 25/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

17 Članak 111. st. 4. ZOO-a

18 Članak 108. st. 2. ZOO-a

19 Članak 2. toč. 1. Ovršnog zakona (Narodne novine broj: 112/12, 25/13, 93/14 i 173/17)

20 Članak 269. ZOO-a

21 Članak 47. SZ-a

22 Članak 39. SZ-a

23 Članak 48. st. 2. SZ-a

24 Članak 24. toč. 4. SZ-a

25 Narodne novine broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88701, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14

Odluka:

U-III/4612/2015 i dr.

Zbirni podatci

Broj odluke: U-III/4612/2015 i dr.

Datum odluke: 11.10.2018

Vrsta odluke: Odluka

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

Broj: U-III-4612/2015

U-III-1133/2016

U-III-1134/2016

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku kojeg je ustavnim tužbama pokrenulo trgovačko društvo PAN - papirna industrija - Trgopromet d.d. Đakovo, koje zastupa Marina Tolj, odvjetnica u Zagrebu, na sjednici održanoj 11. listopada 2018. jednoglasno je donio

ODLUKU

Ustavne tužbe se odbijaju.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Trgovačko društvo PAN - papirna industrija - Trgopromet d.d. Đakovo (u daljnjem tekstu: podnositelj) podnijelo je 27. studenog 2015. ustavnu tužbu u povodu presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Visoki upravni sud) broj: Usž-785/15-3 od 23. rujna 2015., kojom je odbijena podnositeljeva žalba i potvrđena presuda Upravnog suda u Osijeku broj: Usl-1191/14-10 od 10. travnja 2015.

2. Podnositelj je 11. ožujka 2016. podnio i ustavnu tužbu u povodu druge dvije presude Visokog upravnog suda, i to:

- broj: Usž-450/15-3 od 14. siječnja 2016.;

- broj: Usž-1829/15-2 od 5. studenoga 2015.

Navedenim presudama odbijene su podnositeljeve žalbe i potvrđene presude Upravnog suda u Osijeku, i to:

- broj: Usl-970/14-7 od 12. ožujka 2015.;

- broj: Usl-279/15-11 od 4. rujna 2015.

Navedenim presudama Upravnog suda u Osijeku odbijeni su tužbeni zahtjevi podnositelja za poništenje pojedinih rješenja Ministarstva financija, Samostalnog sektora za drugostupanjski upravni postupak. Riječ je o rješenjima kojima je to tijelo odlučivalo u drugom stupnju u povodu pravnih lijekova protiv pojedinih rješenja Financijske agencije (u daljnjem tekstu: FINA), Regionalnog centra Zagreb, vezanih uz postupak predstečajne nagodbe nad podnositeljem.

3. U ustavnoj tužbi podnesenoj 11. ožujka 2016. podnositelj navodi da njome "proširuje" svoju ustavnu tužbu podnesenu 27. studenoga 2015. te iznosi istovjetne prigovore i poziva se na istovjetnu argumentaciju kao u ranijoj ustavnoj tužbi.

4. Ustavna tužba od 27. studenoga 2015. zaprimljena je u Ustavnom sudu pod brojem U-III-4612/2015.

Ustavna tužba od 11. ožujka 2016. odnosi se na dvije presude Visokog upravnog suda (i pojedinačne pravne akte koji su joj prethodili), zbog čega je razdvojena u dva ustavnosudska predmeta pod brojevima U-III-1133/2016 i U-III-1134/2016, sukladno smislu članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon).

Budući da se sve tri ustavne tužbe odnose na međusobno povezane pojedinačne pravne akte donesene unutar istog postupka u kojem se odlučivalo o pitanju jesu li ili nisu ispunjene pretpostavke za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nad podnositeljem, Ustavni sud ocijenio je svrsishodnim sve tri tužbe razmotriti u jedinstvenom postupku i o njima odlučiti jednom odlukom.

5. U svim ustavnim tužbama podnositelj ističe da su mu osporenim presudama povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2., 26., 29. stavkom 1., 48. i 49. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

6. Ustavne tužbe su pravodobne i dopuštene (o dopuštenosti ustavnih tužbi v. zaključne napomene u točkama 13. - 13.3. obrazloženja ove odluke).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

7. Podnositelj je 30. travnja 2014. podnio prijedlog za pokretanje postupka predstečajne nagodbe.

FINA je 27. svibnja 2014. donijela rješenje klasa: UP/I-110/07/14-01/6713, ur. broj: 04-06-14-6713-21 kojim se taj postupak otvara.

Protiv rješenja FINA-e o otvaranju postupka predstečajne nagodbe žalbu je podnio Ivan Žalac (podnositeljev vjerovnik), budući da je 9. travnja 2014. Trgovačkom sudu u Osijeku podnio prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Naime, na temelju računa broj: R2 11/2010 od 3. ožujka 2010. podnositelj duguje Ivanu Žalcu iznos glavnice od 900.347,80 kuna, s time da su Ivan Žalac i podnositelj 12. prosinca 2013. sklopili sporazum radi osiguranja novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretninama podnositelja. Tijekom postupka pred Trgovačkim sudom u Osijeku, koji je prethodio otvaranju predstečajne nagodbe, a povodom prijedloga Ivana Žalca za otvaranje stečajnog postupka, podnositelj je tvrdio da ne postoji nijedan od uvjeta za otvaranje stečajnog postupka, kao i da je tražbina tog vjerovnika osigurana založnim pravom na nekretnini, pa stoga vjerovnik ima svojstvo razlučnog vjerovnika i nije aktivno legitimiran za pokretanje stečajnog postupka. Isticao je da je samo otvoreni stečajni postupak postupovna zapreka za vođenje postupka predstečajne nagodbe, a da je za odlučivanje o postupovnim pretpostavkama za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nadležna FINA, dok sud ne može odlučivati je li predstečajna nagodba dopuštena ili ne. Vjerovnik Ivan Žalac je, nasuprot tome, pred Trgovačkim sudom u Osijeku isticao da je člankom 39. stavkom 4. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi ("Narodne novine" broj 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13. - Uredba; u daljnjem tekstu: ZoFPPN) izričito propisano kako postupak predstečajne nagodbe nije dopušten ako je prije toga, kao u konkretnom slučaju, podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka. Na temelju članka 39. stavka 3. ZoFPPN-a, Trgovački sud u Osijeku rješenjem broj: St-109/14 od 13. lipnja 2014. odbio je prijedlog Ivana Žalca za otvaranje stečajnog postupka nad podnositeljem, uz obrazloženje da je vjerovnik Ivan Žalac, kao predlagatelj otvaranja stečajnog postupka, razlučni vjerovnik, čija je tražbina osigurana založnim pravom na nekretninama dužnika, a pritom nije učinio vjerojatnim da svoju tražbinu neće moći namiriti iz vrijednosti založenih nekretnina.

7.1. Žalbu Ivana Žalca FINA je odbacila rješenjem od 4. lipnja 2014. te je nastavila s postupkom predstečajne nagodbe, smatrajući da on, kao razlučni vjerovnik, nema pravnog interesa sudjelovati u tom postupku. Istaknula je i da po službenoj dužnosti pazi na postojanje postupovnih pretpostavki odnosno zapreka za predstečajnu nagodbu te da je provjerom utvrđeno kako nad podnositeljem nije otvoren stečajni postupak, a otvaranje prethodnog postupka nije postupovna zapreka za vođenje postupka predstečajne nagodbe.

7.2. Protiv rješenja o odbacivanju žalbe Ivan Žalac podnio je žalbu.

Tu žalbu je Ministarstvo financija prihvatilo rješenjem klasa: UP/II-423-01/1-01/439, ur. broj: 513-04/14-2 od 15. srpnja 2014., poništilo prethodno rješenje o odbacivanju žalbe i vratilo predmet na ponovni postupak. U relevantnom dijelu tog rješenja navodi se:

"Člankom 39. stavkom 4. Zakona (o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi - op. Ustavnog suda), propisano je da prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nije dopušten ako je nad dužnikom pokrenut stečajni postupak.

Člankom 49. Zakona propisane su postupovne prepreke za vođenje postupka predstečajne nagodbe, pa je tako u stavku 1. točki 6. predviđeno je da će nagodbeno vijeće odbaciti prijedlog za predstečajnu nagodbu ako je nad dužnikom pokrenut stečajni postupak.

(...)

... razvidno (je) da je žalitelj, kao vjerovnik koji je Trgovačkom sudu podnio prijedlog za otvaranje stečaja nad dužnikom radi duga po računu broj 11/2010 od 30.3.2010. u iznosu od 900.347,80 kn, ovlaštena osoba za podnošenje žalbe na rješenje za otvaranje postupka predstečajne nagodbe te je žalba na to rješenje neosnovano odbačena kao podnesena od neovlaštene osobe. Naime, prvostupanjsko tijelo je u obrazloženju rješenja navelo da žalitelj nije stranka u postupku, što nije točno ...

Budući da je dužnik podnio prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe dana 30.4.2014. godine, koji je rješenjem od dana 27.5.2014. godine otvoren, a žalitelj je dana 9.4.2014. godine podnio nadležnom sudu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, a dana 10.4.2014. godine je rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku pokrenut prethodni postupak nad dužnikom, proizlazi da su prihvaćanjem prijedloga dužnika za otvaranje postupka predstečajne nagodbe ... povrijeđene odredbe članka 39. stavka 4. i članka 49. stavka 6. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi.

Ovakav stav zauzeo je Visoki Trgovački sud Republike Hrvatske Zagreb u presudi broj 66 PŽ-1535/13-3 od 6.3.2013. godine. Iz navedene presude razvidno je da je za pokretanje stečajnog postupka odlučan trenutak podnošenja prijedloga za pokretanje stečajnog postupka."

Tim je povodom podnositelj pokrenuo upravni spor u kojem je njegova tužba odbijena presudom Upravnog suda u Osijeku broj: Usl-970/14-7 od 12. ožujka 2015., a zatim je presudom Visokog upravnog suda broj: Usž-450/15-3 od 14. siječnja 2016. odbijena i njegova žalba.

Oba suda suglasila su se u cijelosti s pravnim stajalištem izraženim u citiranom rješenju Ministarstva financija.

Navedene presude podnositelj osporava ustavnom tužbom u predmetu Ustavnog suda broj: U-III-1133/2016.

7.3. Žalba Ivana Žalca protiv rješenja od 27. svibnja 2014., o otvaranju postupka predstečajne nagodbe, prihvaćena je

te je Ministarstvo financija 16. rujna 2014. donijelo rješenje klasa: UP/II-423-01/14-01/561, ur. broj: 513-04/14-2. Tim rješenjem poništeno je rješenje FINA-e o otvaranju postupka predstečajne nagodbe od 27. svibnja 2014. i predmet je vraćen na ponovni postupak.

U obrazloženju rješenja Ministarstvo financija je, u bitnome, navelo sljedeće:

"Iz navedenog je razvidno da je žalitelj dana 9.4.2014. godine podnio nadležnom sudu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, a dana 10.4.2014. godine je rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku pokrenut prethodni postupak nad dužnikom, da je dužnik podnio prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe dana 30.4.2014. godine, koji je rješenjem od dana 27.5.2014. godine otvoren, te da je dana 13.6.2014. godine prijedlog za otvaranje stečajnog postupka Trgovački sud odbio rješenjem za koje nije priložen dokaz o pravomoćnosti.

Dakle, kako je postupak predstečajne nagodbe otvoren nakon podnesenog prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i prije pravomoćnosti rješenja o odbijanju prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, to je ovo tijelo mišljenja kako su prihvaćanjem prijedloga dužnika za otvaranje postupka predstečajne nagodbe ... povrijeđene odredbe članka 39. stavka 4. i članka 49. stavka 6. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi.

OVAKAV STAV ZAUZEAO JE VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE ZAGREB U PRESUDI BROJ 66 PŽ-1535/13-3 OD 6.3.2013. GODINE. IZ NAVEDENE PRESUDE RAZVIDNO JE DA JE ZA POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA ODLUČAN TRENTAK PODNOŠENJA PRIJEDLOGA ZA POKRETANJE STEČAJNOG POSTUPKA.

Temeljem navedenog, ovo tijelo je zaključilo da je, protivno obrazloženju pobijanog rješenja, za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nad dužnikom ... postojala postupovna zapreka, budući je postupak predstečajne nagodbe otvoren nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, te na isto ne utječe ni činjenica da je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka odbijen nakon donošenja rješenja o otvaranju postupka predstečajne nagodbe, zbog čega će prvostupanijsko tijelo u ponovnom postupku donijeti novo, na Zakonu osnovano i obrazloženo rješenje."

7.4. Protiv citiranog rješenja Ministarstva financija podnositelj je pokrenuo upravni spor u kojem je Upravni sud u Osijeku presudom broj: UsI-1191/14-10 od 10. travnja 2015. odbio podnositeljevu tužbu, a zatim je Visoki upravni sud presudom broj: UsŽ-785/15-3 od 23. rujna 2015. odbio i njegovu žalbu.

U navedenoj presudi Upravnog suda u Osijeku, u bitnome, navodi se sljedeće:

"... sud smatra da je pobijano rješenje ... od 16. rujna 2014. godine zakonito odnosno doneseno u zakonito provedenom upravnom postupku sukladno ... odredbama članka 39. stavak 4. te članka 49. stavak 1. točka 6. u smislu odredbe članka 50. Zakona o financijskom poslovanju. Naime, sud smatra da je tijekom upravnog postupka neosporno utvrđeno da je Ivan Žalac dana 9. travnja 2014. godine podnio nadležnom sudu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka te da je Trgovački sud u Osijeku dana 10. travnja 2014. donio naprijed navedeno rješenje kojim se pokreće prethodni postupak nad tužiteljem kao dužnikom i imenuje privremeni stečajni upravitelj, te cijeneći da je tužitelj kao dužnik dana 30. travnja 2014. godine podnio prijedlog za otvaranje predstečajne nagodbe, sud smatra da je tuženik prilikom donošenja pobijanog rješenja od 16. rujna 2014. godine zakonito utvrdio da je postupak predstečajne nagodbe otvoren nakon podnesenog prijedloga za otvaranje stečajnog postupka odnosno nakon donošenja rješenja Trgovačkog suda u Osijeku o pokretanju prethodnog postupka i imenovanju privremenog stečajnog upravitelja, te su u konkretnom slučaju u svezi prijedloga tužitelja za otvaranje postupka predstečajne nagodbe povrijeđene odredbe članka 39. stavak 4. i članka 49.

stavak 1. točka 6. Zakona o financijskom poslovanju, odnosno sud smatra da je tuženik u konkretnom slučaju zakonito utvrdio da su za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nad tužiteljem kao dužnikom postojale postupovne zapreke iz članka 49. Zakona o financijskom poslovanju. Uz navedeno, sud smatra da ... činjenica da je nakon toga prijedlog za otvaranje stečajnog postupka odbijen rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku broj: 14 St-109/14-19 od 13. lipnja 2014. godine ne utječe na drugačije rješavanje ove upravne stvari, budući je ... u odnosu na ocjenu zakonitosti pobijanog rješenja tuženika od 16. rujna 2014. godine ... nesporno utvrđeno da je postupak predstečajne nagodbe nad tužiteljem otvoren nakon pokrenutog stečajnog postupka odnosno nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka i donošenja rješenja Trgovačkog suda u Osijeku ... od 10. travnja 2014. godine."

U presudi Visokog upravnog suda, u bitnome, navodi se sljedeće:

"... pravilan je zaključak prvostupanjskog suda te ocjena da je rješenje tuženika od 16. rujna 2014. zakonito jer je tijekom upravnog postupka kao i upravnog spora na nedvojben način utvrđeno da je Ivan Žalac dana 9. travnja 2014. podnio nadležnom sudu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka u svezi kojeg je Trgovački sud u Osijeku dana 10. travnja 2014. i donio rješenje kojim se pokreće prethodni postupak nad tužiteljem kao dužnikom i imenuje privremeni stečajni upravitelj.

Naime, Sud je pri tome ocijenio i okolnost da je tužitelj kao dužnik dana 30. travnja 2014. podnio prijedlog za otvaranje predstečajne nagodbe, zbog čega da je tuženik prilikom donošenja osporenog rješenja od 16. rujna 2014. zakonito utvrdio da je postupak predstečajne nagodbe otvoren nakon podnesenog prijedloga za otvaranje stečajnog postupka odnosno nakon donošenja rješenja Trgovačkog suda u Osijeku o pokretanju prethodnog postupka i imenovanju privremenog stečajnog upravitelja."

Citirane presude podnositelj osporava ustavnom tužbom u predmetu broj: U-III-4612/2015.

7.5. U ponovljenom prvostupanjskom postupku, rješenjem FINA-e klasa: UP/I-110/07/14-01/7513, ur. broj: 04-06-14-7513-14 od 10. prosinca 2014., odbačen je podnositeljev prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe, a njegova žalba odbijena je drugostupanjskim rješenjem Ministarstva financija klasa: UP/II-423-01/15-01/07, ur. broj: 513-04/15-2 od 12. veljače 2015.

Podnositeljeva tužba u upravnom sporu odbijena je presudom Upravnog suda u Osijeku broj: Usl-279/15-11 od 4. rujna 2015., a žalba presudom Visokog upravnog suda broj: Usž-1829/15-2 od 5. studenoga 2015.

U presudi Upravnog suda u Osijeku navedeno je, između ostalog, sljedeće:

"... ovaj sud je stajališta kako je u provedenom postupku nesporno utvrđeno da je raniji postupak povodom prijedloga tužitelja za pokretanje postupka predstečajne nagodbe, pravomoćno obustavljen, budući na strani tužitelja egzistiraju stečajni razlozi te je nesporno da je u odnosu na tužitelja i pokrenut stečajni postupak pri nadležnom Trgovačkom sudu u Osijeku.

(...)

... iz odredbi Zakona (o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi - op. Ustavnog suda) proizlazi da je zakonodavac kao postupovnu prepreku naveo pokretanje stečajnog postupka, a ne otvaranje stečajnog postupka.

Sukladno članku 39. stavku 1. Stečajnog zakona ('Narodne novine' broj 44/96 ...), koji je bio na snazi u trenutku pokretanja postupka predstečajne nagodbe, podnošenjem prijedloga vjerovnika pokrenut je stečajni postupak, neovisno o tome što nisu nastupile pravne posljedice stečajnog postupka."

U presudi Visokog upravnog suda izražava se suglasno pravno stajalište.

Te presude podnositelj osporava ustavnom tužbom u predmetu broj: U-III-1134/2016.

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

8. Podnositelj tvrdi (i dostavlja Ustavnom sudu nekoliko odluka prvostupanjskih trgovačkih sudova) da je u velikom broju slučajeva nad pravnim osobama nad kojima je bio pokrenut stečajni postupak ipak proveden postupak predstečajne nagodbe, pri čemu su se trgovački sudovi pozivali na svrhu ZoFPPN-a.

Smatra da je, za razliku od toga, u njegovom slučaju onemogućena i prekinuta provedba predstečajne nagodbe koja je bila pred zaključenjem i u interesu svih sudionika, i to isključivo zbog nedopustivog formalizma tijela državne uprave i upravnih sudova, odnosno zbog njihovog pravnog stajališta koje je dijametralno suprotno pravnom stajalištu trgovačkih sudova o potrebi teleološkog tumačenja odredaba ZoFPPN-a. Pritom podnositelj naglašava da je u konkretnom slučaju riječ o postupanju tijela državne uprave i upravnih sudova koje je suprotno svrsi propisa o predstečajnoj nagodbi, koju je zakonodavac odredio u članku 20. ZoFPPN-a, a koji glasi:

"Članak 20.

Postupak predstečajne nagodbe provodi se s ciljem da se:

1. dužniku koji je postao nelikvidan i/ili insolventan omogući financijsko restrukturiranje na temelju kojeg će postati likvidan i solventan,
2. vjerovnicima omogućiti povoljniji uvjeti namirenja njihovih tražbina od uvjeta koje bi vjerovnik ostvario da je protiv dužnika pokrenut stečajni postupak."

Rezultat takvog postupanja je, smatra podnositelj, onemogućavanje namirenja vjerovnika (uključujući i vjerovnika Ivana Žalca), nanošenje njemu velike štete, a u konačnici i uništavanje poslovanja tvrtke koja zapošljava 300 radnika, te koja bi

mogla nakon restrukturiranja nastaviti poslovati i ostvarivati dobit.

Podnositelj smatra da je postupanje Ministarstva financija i upravnih sudova svedeno na utvrđivanje činjenice je li prije podnesen prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ili prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe, kao jedine relevantne i odlučne činjenice, uz potpuno zanemarivanje svrhe predstečajne nagodbe, kao i uz zanemarivanje neosporne činjenice da se u slučaju vjerovnika Ivana Žalca radi o razlučnom vjerovniku koji nema pravnog interesa za pokretanje stečaja, dok u predstečajnoj nagodbi nema ni položaj vjerovnika (premda je, kako napominje podnositelj, Ivan Žalac tijekom postupka predstečajne nagodbe prijavio svoje potraživanje FINA-i i dostavio joj zahtjev za izmjenu plana financijskog i operativnog restrukturiranja i nacrtu predstečajne nagodbe, u kojem je zahtjevu i sam ustvrdio da je on razlučni vjerovnik s pravom odvojenog namirenja te prigovarao zbog toga što u planu restrukturiranja nije naveden kao razlučni vjerovnik).

Da se doista radi o razlučnom vjerovniku, bez aktivne legitimacije za pokretanje stečajnog postupka i sudjelovanje u predstečajnoj nagodbi, potvrđuje i činjenica da je u parničnom postupku, pokrenutom po tužbi Ivana Žalca radi isplate iste tražbine, Županijski sud u Osijeku rješenjem broj: GŽ-2581/14 od 23. travnja 2015. (povodom žalbe podnositelja) odbacio tužbu, pozivajući se na postojanje sporazuma među strankama iz 2013. godine, sklopljenog radi osiguranja novčane tražbine Ivana Žalca zasnivanjem založnog prava na nekretninama podnositelja, koji sporazum ima snagu sudske nagodbe.

Podnositelj ističe da u trenutku otvaranja predstečajne nagodbe nad njim nije bio otvoren stečajni postupak i nije bila provedena nijedna radnja koja bi opravdavala otvaranje stečaja, pa stoga nisu postojale postupovne zapreke za otvaranje predstečajne nagodbe u smislu članaka 39. stavka 4. i 49. stavka 6. ZoFPPN-a.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

9. Podnositelj, kako je već navedeno, smatra povrijeđenima ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2., 26., 29. stavkom 1., 48. i 49. Ustava. Navedene ustavne odredbe glase:

"Članak 14.

(...)

Svi su pred zakonom jednaki."

"Članak 26.

Svi su državljani Republike Hrvatske i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti."

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kaznjivog djela.

(...)"

"Članak 48.

Jamči se pravo vlasništva.

Vlasništvo obvezuje. Nositelji vlasničkog prava i njihovi korisnici dužni su pridonositi općem dobru.

Strana osoba može stjecati pravo vlasništva uz uvjete određene zakonom.

Jamči se pravo nasljeđivanja.

Članak 49.

Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske.

Država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu. Zabranjena je zlouporaba monopolskog položaja određenog zakonom.

Država potiče gospodarski napredak i socijalno blagostanje građana i brine se za gospodarski razvitak svih svojih krajeva.

Prava stečena ulaganjem kapitala ne mogu se umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom.

Inozemnom ulagaču jamči se slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala."

9.1. Ustavni sud, međutim, primjećuje da podnositelj ustavne tužbe nije strana pravna osoba, niti se u ustavnoj tužbi navodi da bi konkretni slučaj uključivao bilo kakve inozemne subjekte. Stoga istaknuta povreda prava zajamčenog člankom 26. Ustava, s obzirom na njegov sadržaj i smisao, nije relevantna.

9.2. Podnositelj se također pozvao na članke 48. i 49. Ustava u cjelini. S obzirom na ukupnost sadržaja ustavnih tužbi, Ustavni sud smatra opravdanim zaključiti da podnositelj ukazuje na povredu stavka 1. članka 48., te stavaka 2. (prva

rečenica) i 4. članka 49. Ustava.

9.3. Podnositelji prigovori vezani uz povredu (poduzetničkih) vlasničkih prava (članak 48. stavak 1. u vezi s člankom 49. stavkom 4. Ustava) potkrijepljeni su samo općim navodima o "prednostima" predstečajne nagodbe pred stečajem te o očekivanom nastanku velike štete za njega, njegove zaposlenike i vjerovnike u slučaju stečaja.

Postupci kao što su stečaj i predstečajna nagodba predstavljaju oblik legitimnog miješanja države u način uporabe vlasništva i upravljanja vlasništvom, u javnom interesu i na temelju zakona koje je država za tu svrhu donijela. Stoga je, načelno, riječ o dopuštenom ograničavanju prava na mirno uživanje vlasništva, ali koje u pojedinačnim slučajevima podliježe ustavnopravnoj zaštiti u postupcima koji se pokreću ustavnom tužbom.

Međutim, imajući u vidu da se prema mjerodavnim zakonima stečaj odnosno predstečajna nagodba međusobno isključuju, sa stajališta zaštite (poduzetničkih) vlasničkih prava podnositelji prigovori, koji se iscrpljuju u iznošenju načelnog (subjektivnog) stajališta kako bi u njegovom slučaju predstečajna nagodba bila "povoljnija opcija" od stečaja, nisu relevantni.

9.4. Nadalje, u pogledu povrede ustavnog prava na jednakost svih pred zakonom i na jednakost pravnog položaja poduzetnika na tržištu (članak 14. stavak 2. u vezi s člankom 49. stavkom 2. Ustava) podnositelj se poziva na "općepoznatu činjenicu" da je nad "mnoštvom pravnih osoba" provedena predstečajna nagodba unatoč pokrenutom stečajnom postupku, a da je samo u njegovom slučaju zauzeto suprotno stajalište, prema kojem stečaj predstavlja postupovnu zapreku za predstečajnu nagodbu, u smislu članaka 39. stavka 4. i 49. stavka 6. ZoFPPN-a, zbog čega je predstečajna nagodba obustavljena. Ustavni sud smatra da je time podnositelj izrazio stajalište kako je došlo do u odnosu na njega nejednakog i k tome usko formalističkog tumačenja zakona, što samo po sebi ne ukazuje na povredu prava na jednakost (članci 14. stavak 2. i 49. stavak 2. Ustava), već bi, prema ocjeni Ustavnog suda, moglo primarno upućivati na povredu prava na pravično suđenje (članak 29. stavak 1. Ustava).

Zaključak da nije riječ o pitanju (ne)jednakosti Ustavni sud izvodi iz činjenice, utvrđene tijekom ustavnosudskog postupka provjerom kod Visokog trgovačkog suda (a napominje se da je takvu provjeru mogao obaviti i sam podnositelj), da "ogledno" pravno stajalište tog suda na koje se u podnositeljevom slučaju pozvalo Ministarstvo financija, a neizravno i upravni sudovi kada u pojedinima od osporenih presuda zauzimaju stajalište da u ovom slučaju nema mjesta predstečajnoj nagodbi, predstavlja stabilnu pravnu praksu Visokog trgovačkog suda u sličnim predmetima. Istovjetno stajalište nije izraženo samo u rješenju broj: 66 PŽ-1535/13 od 6. ožujka 2013., koje Ministarstvo financija izričito spominje (a upravni sudovi su suglasni s takvim pravnim pristupom), već je izraženo i u nizu drugih rješenja Visokog trgovačkog suda (primjerice brojevi PŽ-2602/13, PŽ-5298/13, PŽ-6082/14, PŽ-6862/13, PŽ-4573/13, PŽ-1088/13, PŽ-1998/13, PŽ-591/13, PŽ-2856/15, PŽ-1806/14 i dr.). Riječ je o sljedećem stajalištu (cit. iz rješenja broj: PŽ-1535/13-3 od 6. ožujka 2013., no i u svim drugim navedenim rješenjima ponavlja se istovjetan tekst ili tekst istovjetnog smisla):

"Iz spisa proizlazi da je stečajni postupak po prijedlogu vjerovnika ... pokrenut 5. listopada 2012. ... kada je predmetni prijedlog predan sudu, a da je tijekom prethodnog postupka dužnik dostavio dokaz o pokretanju postupka predstečajne nagodbe ... odnosno potvrdi ... Financijske agencije ... od 4. prosinca 2012.

Dakle, Iz isprava u spisu proizlazi da je stečajni postupak pokrenut 5. listopada 2012., kada je predmetni prijedlog predan sudu, dakle, da je pokrenut nakon 1. listopada 2012., kao dana stupanja na snagu Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi ...

Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi sadrži odredbe o postupku predstečajne nagodbe koji se provodi radi uspostavljanja likvidnosti i solventnosti dužnika. U ovom postupku ... stečajni dužnik je nakon što je prvostupanjski sud pokrenuo prethodni postupak rješenjem od 13. studenoga 2012., dostavio u spis dokaz o pokretanju postupka predstečajne nagodbe, odnosno potvrdu Fine ... od 4. prosinca 2012.

Odredbom čl. 39. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, koji je stupio na snagu 1. listopada 2012., propisano je da do okončanja postupka predstečajne nagodbe nije dopušteno pokrenuti stečajni postupak (st. 3.), na čemu prvostupanjski sud zasniva svoju odluku o prekidu postupka u ovoj pravnoj stvari.

Međutim, prvostupanjski sud je previdio odredbu stavka 4. istog članka da prijedlog za otvaranje postupka predstečajne nagodbe nije dopušten ako je nad dužnikom pokrenut stečajni postupak. U čl. 49. tog Zakona propisane su postupovne pretpostavke za vođenje postupka predstečajne nagodbe; nagodbeno vijeće odbacit će prijedlog za predstečajnu nagodbu ako je nad dužnikom pokrenut stečajni postupak (st. 1. t. 6. Zakona ...). Stoga je trenutak podnošenja prijedloga za pokretanje stečajnog postupka ... odlučan ... jer je prijedlog podnesen nakon stupanja na snagu Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, a prije pokretanja postupka predstečajne nagodbe.

Zauzeti pravni stav iz prvostupanjske odluke bio bi opravdan, u slučaju da je prijedlog za stečaj pokrenut prije stupanja na snagu Zakona ... s obzirom na to da su u prijelaznim i završnim odredbama Zakona ... uređena zatečena stanja. Tako je odredbom čl. 89. t. 1. toga Zakona propisano da, iznimno od odredbi toga Zakona, ako je protiv dužnika prije njegova stupanja na snagu pokrenut stečajni postupak, dužnik može prije otvaranja stečajnog postupka vjerovnicima predložiti sklapanje predstečajne nagodbe. Ako je takav prijedlog podnesen, odgovarajućom primjenom odredbe čl. 213. st. 1. ZPP-a u vezi s čl. 6. SZ-a prekinut će se stečajni postupak do okončanja postupka povodom toga dužnikova prijedloga ...

Ustavni sud ocjenjuje da citirano pravno stajalište, ustaljeno u sudskoj praksi, otklanja prigovore o nejednakom postupanju Upravnog suda u Osijeku odnosno Visokog upravnog suda (prethodno i Ministarstva financija) u podnositeljevom slučaju, u usporedbi s drugim sličnim slučajevima. Slijedom toga, neosnovan je prigovor o povredi ustavnog prava na jednakost (članci 14. stavak 2. i 49. stavak 2. Ustava).

10. Preostalo je stoga podnositeljeve prigovore razmotriti u svjetlu postupovnih jamstava iz članka 29. stavka 1. Ustava, prije svega u aspektu prava na obrazloženu odluku.

Očigledno je (v. u točkama 7.2. - 7.5. obrazloženja ove odluke) da se obrazloženja svih odluka, upravnih i sudskih, donesenih u konkretnom slučaju, tijekom postupanja povodom podnositeljevog prijedloga za pokretanje postupka predstečajne nagodbe, svode na višekratno ponavljanje u biti istovjetnog činjenično-pravnog supstrata, i to činjenice da članci 39. i 49. ZoFPPN-a jasno propisuju kako u slučaju pokrenutog stečaja nije dopušteno predlagati predstečajnu nagodbu, a dok traje postupak predstečajne nagodbe nije dopušteno pokretati stečaj i da je u konkretnom slučaju pokretanje stečaja po vjerovniku Ivanu Žalcu predloženo prije nego pokretanje predstečajne nagodbe. Vidljivo je i izravno ili neizravno pozivanje donositelja osporenih odluka na pravno stajalište ustaljeno u praksi trgovačkih sudova (i preuzeto u praksi vezanoj uz postupke predstečajnih nagodbi pred FINA-om i upravnim sudovima), prema kojem je za pokretanje stečajnog postupka odlučan trenutak podnošenja prijedloga za pokretanje stečajnog postupka (v. i točku 9.4. obrazloženja ove odluke), kao i izričito pozivanje na članak 39. stavak 1. Stečajnog zakona ("Narodne novine" broj

44/96., 29/99., 129/00., 123/03., 82/06., 116/10., 25/12. i 133/12.), prema kojem je podnošenjem prijedloga vjerovnika pokrenut stečajni postupak (neovisno o tome što nisu nastupile pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka).

S obzirom na navedeno, podnositelju su višekratno, jasno i cjelovito predloženi razlozi zbog kojih u konkretnom slučaju predstečajna nagodba nije dopuštena, unatoč njegovom inzistiranju (u postupcima koji su prethodili ustavnosudskom postupku, a i u ustavnim tužbama) na tvrdnji da bi između vođenja stečaja i vođenja predstečajne nagodbe trebala de facto postojati mogućnost odabira na temelju određenih trenutnih preferencija i subjektivnih procjena bilo uključenih subjekata, bilo suda ili drugog nadležnog tijela, o tome koji je od tih postupaka (i za koga) "povoljnija opcija".

Slijedom navedenog, ocjena je Ustavnog suda da osporene presude nisu rezultat arbitrarnog tumačenja i primjene mjerodavnog prava te da podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo iz članka 29. stavka 1. Ustava, na koje ukazuje.

11. Na temelju izloženog, a primjenom članaka 73. i 75. Ustavnog zakona donesena je odluka kao u izreci.

12. Zaključno, Ustavni sud primjećuje da su u konkretnom slučaju unutar jednog postupka povodom prijedloga za pokretanje postupka predstečajne nagodbe vođena čak tri upravna spora, a u dva slučaja odlučivanje upravnih sudova uslijedilo je nakon što je Ministarstvo financija poništilo prethodnu odluku FINA-e i vratilo joj predmet na ponovni postupak. Dakle, u dva od tri konkretna upravna spora odlučivalo se, i to u dva stupnja suđenja, o pitanjima o kojima u vrijeme pokretanja tih sporova nije bilo odlučeno u upravnom postupku i u vezi s kojima nije bio iscrpljen dopušteni pravni put. Pored navedenog, u jednom od njih upravni su sudovi odlučivali o postupovnoj odluci upravnog tijela (o procesnom pitanju dopuštenosti žalbe vjerovnika Ivana Žalca protiv rješenja o otvaranju postupka predstečajne nagodbe).

Prema stajalištu Ustavnog suda, radi izbjegavanja generiranja nepotrebnih upravnih sporova oko, u biti istih spornih pitanja, radi sprečavanja zlouporabe prava, te radi izbjegavanja odugovlačenja postupaka, u takvim pravnim situacijama ima opravdanih razloga za preispitivanje pravnog stajališta zastupljenog u praksi Visokog upravnog suda, vezanog uz primjenu članka 30. stavka 1. Zakona o upravnim sporovima ("Narodne novine" broj 20/10., 143/12., 152/14., 94/16. i 29/17.; u daljnjem tekstu: ZUS), slijedom kojeg taj sud u pravilu poništava rješenja prvostupanijskih upravnih sudova i predmete vraća tim sudovima na ponovni postupak u slučajevima kada upravni sudovi odbace tužbu u upravnom sporu zbog nepostojanja neke od pretpostavki za vođenje upravnog spora iz točaka 1., 2. ili 3. stavka 1. članka 30. ZUS-a.

13. Na kraju, a vezano uz točku 6. obrazloženja ove odluke, to jest uz pitanje dopuštenosti konkretnih ustavnih tužbi Ustavni sud smatra potrebnim napomenuti i sljedeće.

Na temelju dokumentacije iz ovih i nekoliko drugih povezanih ustavnosudskih predmeta podnositelja Ustavni sud našao je da podnositelj u razmatranim ustavnim tužbama nije naveo pojedine činjenice i okolnosti koje su nastale prije podnošenja ustavnih tužbi, a mogu biti relevantne u ovom ustavnosudskom postupku.

Činjenični supstrat ustavnih tužbi podnositelj je zaključio ishodom upravnog spora o dopuštenosti predstečajne nagodbe (što i osporava pred Ustavnim sudom), te istodobnim odbijanjem prijedloga Ivana Žalca za pokretanje stečajnog postupka nad njim, a što bi, prema podnositeljevoj interpretaciji, išlo u prilog tvrdnji da nije ni bilo mjesta pokretanju stečajnog postupka.

Podnositelj, međutim, nije naznačio činjenicu da je nakon toga, a prije podnošenja ustavnih tužbi i u vrijeme donošenja ove odluke, on ipak postao pravni subjekt u stečaju te taj položaj ima i danas. Naime, nakon prvotnog odbijanja prijedloga Ivana Žalca za pokretanje stečajnog postupka nad podnositeljem, a prije podnošenja ustavnih tužbi, stečajni postupak nad podnositeljem je otvoren novim rješenjem Trgovačkog suda u Osijeku broj: St-2/15 od 26. siječnja 2015.

13.1. Budući da u ustavnim tužbama podnositelj ističe prigovore iz kojih bi proizlazilo da nadležna tijela neopravdano nisu uzela u obzir okolnost da podnositeljev vjerovnik Ivan Žalac ima svojstvo razlučnog vjerovnika (slijedom čega nije aktivno legitimiran sudjelovati u postupku predstečajne nagodbe, a nema ni pravnog interesa pokrenuti stečaj), valja napomenuti kako je Ustavni sud utvrdio i sljedeće.

U rješenju o otvaranju stečajnog postupka Trgovačkog suda u Osijeku broj: St-2/15 od 26. siječnja 2015., navedeno je da je vjerovnik Ivan Žalac dostavio dokumentaciju iz koje je vidljivo da na dan 16. siječnja 2015. dužnik u razdoblju duljem od 60 dana ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje. Navedeno je i da je stečajni upravitelj dostavio očevidnik o redoslijedu plaćanja od 21. siječnja 2015. iz kojeg je vidljivo da je dužnik u neprekidnoj blokadi dulje od 60 dana, a stanje blokade iznosi 14.803.703,37 kuna, zbog čega je nelikvidan i nesposoban za plaćanje. Nadalje, navodi se da je vjerovnik ostao kod svojeg prijedloga, dopunjujući svoju tražbinu prema dužniku za daljnji iznos od 5.043.285,13 kuna i pripadajuća sporedna potraživanja, po osnovi računa za obavljene odvjetničke usluge, koje je dugovanje dužnik obvezan podmiriti kao solidarni dužnik trgovačkog društva PAN - papirna industrija, Tvornica kartona i kartonske ambalaže d.o.o. Zagreb, Miramarska 11b (na temelju sporazuma između dužnika i PAN - papirne industrije, Tvornice kartona i kartonske ambalaže d.o.o., o prijenosu prava vlasništva, slijedom kojeg je na dužnika prenesena određena imovina u vidu nekretnina). Trgovački sud u Osijeku izriekom je prihvatio kao nespornu činjenicu da je riječ o vjerovniku koji je razlučni vjerovnik, ali (kao i Visoki trgovački sud u ukidnom rješenju od 18. prosinca 2014., koje je prethodilo ponovnom postupku pred Trgovačkim sudom u Osijeku) smatra da je tražbina tog vjerovnika osigurana samo do iznosa od 1.000.000,00 kuna, koliko je procijenjena vrijednost založene nekretnine, dok preko tog iznosa nije osigurana te je vjerovnik aktivno legitimiran za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka. Sud je također utvrdio postojanje stečajnih razloga nelikvidnosti i nesposobnosti za plaćanje.

Podnositelj je 16. veljače 2015. (prije iscrpljivanja dopuštenog pravnog puta - članak 63. stavak 1. Ustavnog zakona) podnio ustavnu tužbu, zaprimljenu u Ustavnom sudu pod brojem: U-IIIB-773/2015, protiv navedenog rješenja Trgovačkog suda u Osijeku i protiv prethodno donesenog rješenja Visokog trgovačkog suda od 18. prosinca 2014., kojim je ukinuto prvostupanjsko rješenje o odbijanju prijedloga za pokretanje stečajnog postupka od 13. lipnja 2014. Istodobno je zatražio i odgodu izvršenja rješenja Trgovačkog suda u Osijeku od 26. siječnja 2015., kojim je stečajni postupak otvoren. Rješenjem od 21. rujna 2015. Ustavni sud je navedenu ustavnu tužbu odbacio, dijelom zbog nepostojanja pretpostavki za postupanje, dijelom zbog nenadležnosti Ustavnog suda.

13.2. U konkretnim ustavnim tužbama kao njihov podnositelj naznačeno je trgovačko društvo PAN - papirna industrija - Trgopromet d.d. Đakovo, bez naznake "u stečaju", koje zastupa punomoćnica Marina Tolj, odvjetnica u Zagrebu, a priložene su specijalne punomoći (članak 24. stavak 2. Ustavnog zakona) koje je toj odvjetnici izdao Marinko Mikulić, naznačen kao direktor trgovačkog društva PAN - papirna industrija - Trgopromet d.d. Đakovo.

S obzirom na sadržaj članaka 89. i 125. Stečajnog zakona, osoba koja je bila zakonski zastupnik podnositelja do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka (konkretno, direktor Marinko Mikulić) nakon tog dana više nije ovlaštena za zastupanje pravne osobe u stečaju, pa tako u načelu nije ovlaštena ni opunomoćiti bilo koju osobu za zastupanje pravne osobe u stečaju, uključivo i za zastupanje u postupku pred Ustavnim sudom. To ovlaštenje od dana nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka pripada stečajnom upravitelju. Štoviše, i u slučaju da je Marinko Mikulić neku osobu ovlastio za zastupanje podnositelja u ustavnosudskom (ili kojem drugom) postupku prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečaja, to bi ovlaštenje, u načelu, prestalo danom nastupa tih pravnih posljedica. Ustavna tužba bi stoga, također u načelu, mogla biti podnesena samo po stečajnom upravitelju, kao zakonskom zastupniku podnositelja nakon nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka, odnosno po osobi koju za to specijalnom punomoći ovlasti stečajni upravitelj.

Međutim, analizirajući navedene činjenične i pravne okolnosti, Ustavni sud je pošao od pravnih stajališta izraženih u odluci i rješenju broj: U-III-5765/2012 i dr. od 11. ožujka 2014. ("Narodne novine" broj 41/14.) te navedena pravna stajališta na odgovarajući način primijenio i u konkretnom slučaju, iako se ona u relevantnom dijelu izravno odnose na pitanje ovlaštenja za podnošenje žalbe protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka (u konačnici i ustavne tužbe) nakon nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka, to jest na tumačenje članka 53. stavka 8. Stečajnog zakona. Navedena odredba Stečajnog zakona iznimno dopušta podnošenje žalbe protiv rješenja o otvaranju stečajnog postupka (uključivo i ustavne tužbe) osobi koja je do nastupa pravnih posljedica otvaranja stečaja bila zakonski zastupnik dužnika (bivšem zakonskom zastupniku) ako se može smatrati da žalbu (odnosno ustavnu tužbu) podnosi stečajni dužnik.

Naime, zakonodavac je u članku 53. stavku 8. Stečajnog zakona učinio iznimku u odnosu na ostale odredbe vezane uz zastupanje pravnog subjekta u stečaju, smatrajući da u specifičnoj situaciji otvaranja stečajnog postupka ne bi bilo opravdano da žalbu (pa tako niti ustavnu tužbu) protiv rješenja o otvaranju stečaja podnosi stečajni upravitelj, čija je uloga, naprotiv, da provede stečaj. Stoga je zakonodavac stečajnom upravitelju uskratio ovlaštenje na podnošenje žalbe (uključivo i ustavne tužbe) protiv rješenja o otvaranju stečaja. U predmetu broj: U-III-5765/2012 i dr. takav je pristup zakonodavca Ustavni sud ocijenio ustavnopravno prihvatljivim i usvojio ustavnu tužbu stečajnog dužnika, podnesenu po bivšem zakonskom zastupniku, a kojem je bila narušena sama bit prava na pristup sudu time što mu je nadležni trgovački sud neosnovano odbacio žalbu kao nedopuštenu (jer ju je podnio bivši zakonski zastupnik stečajnog dužnika).

U slučaju konkretnog podnositelja nije riječ o osporavanju odluka o otvaranju stečajnog postupka, već o osporavanju odluka koje se tiču postupka predstečajne nagodbe - točnije, okolnosti da predstečajna nagodba neće biti provedena. Međutim, kao takve, te odluke *de facto* "otvaraju put" za provođenje stečajnog postupka nad podnositeljem te je do stečajnog postupka nad podnositeljem u konačnici i došlo. Slijedeći, dakle, istu misao prema kojoj nije opravdano i pravno logično da stečajni upravitelj bude osoba koja će se (žalbom odnosno ustavnom tužbom) protiviti vođenju stečajnog postupka, jer je njegova zadaća provesti stečaj, zaključuje se da bi jednako neopravdano i nelogično bilo da se odluci o neprovođenju predstečajne nagodbe protivi stečajni upravitelj - jer je riječ o odluci koja omogućuje provođenje stečaja (ukoliko se za to ostvare i sve druge pretpostavke).

Rukovodeći se navedenim, Ustavni sud je i u konkretnom slučaju zauzeo stajalište da je de facto riječ o ustavnim tužbama podnositelja (trgovačkog društva u stečaju), koje je u njegovo ime i za njegov račun podnio bivši zakonski zastupnik putem punomoćnice - odvjetnice. Imajući u vidu ovlaštenja bivšeg zakonskog zastupnika pravnog subjekta u stečaju, koji se protivi provođenju stečaja, Ustavni sud smatra da navedena ovlaštenja pripadaju bivšem zakonskom zastupniku koji je nezadovoljan činjenicom da nad pravnim subjektom neće biti provedena predstečajna nagodba. U tom smislu se i punomoć odvjetnici za zastupanje u ustavnosudskom postupku vezanom uz odluke o neprovođenju predstečajne nagodbe, koju je potpisao bivši zakonski zastupnik podnositelja, može smatrati valjanom.

13.3. Zbog izloženih razloga Ustavni sud ocijenio je dopuštenom ustavne tužbe podnositelja PAN - papirna industrija - Trgopromet d.d. Đakovo, sada u stečaju, zastupanog po Marini Tolj, odvjetnici u Zagrebu, na temelju specijalnih punomoći koje je nakon nastupa pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka potpisao bivši zakonski zastupnik te pravne osobe Marinko Mikulić.

PREDSJEDNICA VIJEĆA

Ingrid Antičević Marinović, v. r.

Zagreb, 11. listopada 2018.